גיט אייער נדבה אויף דער ווינטער הילף-אקציע

NAJER FOLKSBLAT
Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

פרייז 15 גראשען

ציהונג פון דער מלוכה-לאטעריע זעה זייט 8.

10 זייטן

נייער פאלקסבלאט

№ 270 | Łódź, Wtorek, 24 listopada 1936 | אדרעס: לאדז, פעטריקאווער 21 טעל. 224-71 Adres Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. Skrz. poczt. 1.06 | לאדז, דינסטאג פ׳ ויישלח ו׳ כסלו תרצ״ז | 14-טער יאהרגאנג

היינט - דער אורטייל
אין דעם פשיטיקער פראצעס

לובלין, 23 (טעלעפאניש) די פארגאנגענע נאכט איז די היגע יודען געווען א וואך-נאכט.

אין אלע שטיבלעך, בתי מדרשים און אין דער ישיבת חכמי לובלין האט מען געזאגט תהלים.

די שטימונג ביי דער יודישער בעפעלקערונג איז א גוטע. מ׳האפט אויף א גוטען אויסגאנג.

אין לובלין זענען געבליבען לעסקי׳ס פאטער (לעסקי איז פאר׳משפט אויף 8 יאהר), די מוטער פון קירשענבוים׳ן, דער וועלכער איז פערמשפט אויף 6 יאהר און די שוועסטער פון פרידמאנ׳ען, וועלכער איז פערמשפט אויף 5 יאהר.

ווי געזאגט, איז די היגע יודישע בעפעלקערונג אפטימיסטיש געשטימט, הגם מ׳האט זיך צוגעוואוינט צו איבערראשונגען. דער אפטימיזם נעהמט זיך דערפון, וואס בעת דער פראצעס אין ראדאם האט זיך געשלאסען מיט די רעדעס פון די ענדעקישע אדוואקאטען. דער איינדרוק פון וועלכע עס איז געווען א פאטאלער. האט זיך דער איצטיגער אפעלאציע-פראצעס פערענדיגט מיט די רעדעס פון די יודישע אדוואקאטען - צוליב די רעפליקעס - און בעת אין ראדאם האבען די ענדעקישע אדוואקאטען געשאטען זייערע בלבולים און זלזולים כמעט אומגעשטערט, האט מען דא געזעהן, אז דאס געריכט נעהמט אויף מיט אומסימפאטיע זייערע ווילדע אויסערונגען, און דעם אדוו. קאוואלסקי האט מען נישט געלאזט צופיל בעלעי־בעטשען, אפשטעלענדיג איהם אינמיטען סאמע הייסען און גערדיכטען

בלאקאדע פון ווארשאווער אוניווערסיטעט
סטודענטען פאדערן א געטא פאר יודען
1,200 סטודענטען האבען זיך פערבאריקאדירט
ווייטערדיגע געשעהענישען אין ווילנע. — אויך קראקע שטייט נישט אפ

ווארשא, 23 (טעלעפאניש) פון 7 פארנאכט אן האט געדויערט דעם בנין פונם ווארשאווער אוניווערזיטעט א פערזאמלונג פון דער ענדעקי־שער „בראטניא פאמאץ׳". אין דער דאזיגער פערזאמלונג האבען זיך בעטייליגט אנ׳ערך 1,000 סטודענטען. די פערזאמלונג גופא איז געווען א שטורמישע.

עס איז אנגענומען געווארען א רעזאלוציע אויפצושליסען און צ. א. וועגען איינפיהרען א געטא פאר יודען אויף די אוניווערזיטעטס-בענק און צו פערקלענערן דעם נומער-לימוד.

אויך איז בעשלאסען געווארן צו פראקלאמירען א בלאקאדע פונם ווארשא־ווער אוניווערזיטעט.

אין דעם אוניווערזיטעטס-בנין זענען אויסגעבליבען 900 סטודענטען און 300 סטודענטקעס.

ס׳איז אויסגעוועהלט געווארען אן אקציע - קאמיטעט פון 6 פערזאן מיטן פרעזעס פון „בראטניא פאמאץ" באט־שינסקי בראש.

די סטודענטען האבען זיך פערבארי־קאדירט מיט טישען און בענק.

פאליציי וואכט אינדרויסען.

ווילנע, 23 (יט"א טעלעפאניש) די גאנצע ווילנער פרעסע, סיי די יודישע, סיי די נישט-יודישע, וועלכע האט ארומגערעדט די לעצטע געשעהענישען, איז קאנפיסקירט געווארען.

אין רעזולטאט פון די דאזיגע געשעהענישען איז געקומען אין אויפטער פארטגעזעצט א פערזאמלונג פון די יודישע ארגאניזאציעס, און היינט זאל דער רעקטאר אויפנעמען א דעלעגאציע פון יודישע סטודענטען און פון זייערע קריסטליכע חברים, וואס סאליקאריזירען זיך מיט זיי.

דער וואיעוואדע האט דערקלערט, אז סיי די רעגי־רונג, סיי ער גופא זענען בייזוויליגע ערטער פאר יודען, אבער ער האט זיי געבעטען אריינצוגיין אין דער לאגע, וואס איז אהן אנ׳אויסוועג. ער האט אויך דערקלערט, אז ער וועט קיין שום אפיציעלע שריט נישט אונטערנעמען, פאר פריוואט בעט ער די יודישע און די פוילישע פראגרעסיווע סטודענטען, אז זיי זאלען פערנעהמען די ערטער אויף לינקס.

אויב די יודישע סטודענטען וועלען זיך נישט זעצען אויף די לינקע בענק, וועט דער אוניווערזיטעט מוזען געשלא־סען ווערען, און בעשטימט ווערען נייע איינשרייבונגען.

א דעלעגאציע פון דער ווילנער קהלה-פער־וואלטונג האט זיך געווענדעט צום ווילנער וואיעוואדע, וועלכער האט פערזיכערט דער דעלעגאציע, דאס ער וועט אננעהמען אלע מיטלען, בכדי די געשעהע־נישען זאלען זיך נישט איבערחזרן.

— היינט האט אויך דער וואיעוואדע, וועלכער האט זיך אקארשט צוריקגעקעהרט פון ווארשא, אויפ־גענומען א דעלעגאציע פון דער קהלה, וועלכער ער האט דערקלערט, אז די מאכט וועט נישט מא־רען קיין שום אונטערשידען צווישען יודען און נישט-יודען, און אז די שולדיגע וועלען בעשטראפט ווערען.

— בעת דער היינטיגער סטודענטישע דעמאנ־סטראציע, נאכ׳ן פערלאזען דעם אקאדעמישען הויז, זענען עטליכע ענדעקעס ארעסטירט געווארען.

— היינט איז פארגעקומען די לויה פון פינים פעלד־שער ברוך, צו וועלכער עס זענען געקומען טויזענדער יודען. מ׳האט דעם טויטען געטראגען דעם גאנצען וועג ביז׳ן בית עולם. די שטימונג ביי דער יודישער בעפעלקערונג איז א געדריקטע. אין אוועד האבען די גאסען אויסגעזעהן, ווי אפגע־שטארבען.

— היינט איז, לויט א פעראָרדענונג, איינגע־שטעלט געווארען נייע שוירעס אין די ערטער, וואו זיי זענען אויסגעהאקט געווארען אין מעהרערע הייזער זענען אויך אריינגעשטעלט געווארען לאד־דענס.

ספעציעל צוגעשיקט א מעמאריאל

געגען דעם אוניווערזיטעט - געטא
אלע יודישע סטודענטען וועלען איהם אונטערשרייבען

— דעפ. הרב רובינשטיין האט ארויסגעשיקט צום יודישען קאלא א דעפעשע וועגען דער לאגע.

ווארשא, 23 (טעל.)

דער צענטראל קאמיטעט פון „בונד" איז אוועק מיט א דעלעגאציע צום פרעמיער, און פארשטע־ענדיג פאר איהם די לעצטע פרעסע-ידיעות וועגען די געשעהענישען אין ווילנע, אנגעוויזען, אז די דאזיגע ידיעות האבען געמאכט א דערשיטערנדען איינדרוק אויף די ברייטסטע יודישע קרייזען, וועל־כע האבען מיט רעכט אויפגענומען די דאזיגע ידי־עות, אלס אטענטאט אויף די עלעמענטארע געזעצ־ליכע גאראנטיע-פרינציפען פון דער בירגערליכער גלייכבערעכטיגונג, און אלס אנ׳אנזאג אויף א נייער כוואליע עקסצעסען.

די יודישע אקאדעמיקער געשטיצט פון די ברייטסטע שיכטען פון דער יודישער בעפעלקערונג, וועט נישט שלום מא־כען מיט דער לאגע פון פאריער.

אין נאמען פון די יודישע מאסען ווענדען מיר זיך צו אייך, ה׳ פרעמיער, נישט צו דערלאזען צום אטענטאט אויף די רעכט פון די יודישע אקאדעמיקער און צו שיצען זייער לעבען.

אויך אין קראקא...

קראקא, 23 (יט"א טעלעפ.)

כמעט אויף אלע פאקולטעטען פ. ב׳... ק... ווער אוניווערזיטעט האבען די ענדעקישע כט דענ־טען געמאכט אנטיסעמיטישע אנפאלען אויף די יודי־שע סטודענטען:

אויפ׳ן פילאזאפישען פאקולטעט איז א גרופע

(ווייטער זעה 2-טע זייט)

נאך קורצע ליידען איז מיט א טראגישען טויט מיטוואך, דעם 18-טען ד. ח. געשטארבען מיין הייסגעליבטער מאן, אונזער טייערער און אונפערגעסליכער זוהן, ברודער, שוואגער און אנקל

נ"ע

יעקב מיכאלעוויטש

אין עלטער פון 43 יאהר. (בירגער פון דער שטאט מושיו)
געוואוינט אין זיין אייגענער ווילע Grand Pensjonat אין פאדעמביע

די לויה איז פארגעקומען דאנערשטאג, דעם 19-טען ד. ח. אין לאדז פון טהרה-הויז, וועגען וואס מיר טיילען מיט אין גרויס צער

די טיפטרויערנדע הינטערבליבענע.

Dnia 23 listopada 1936 roku rozstał się z tym światem po długich i ciężkich cierpieniach urzędnik naszego banku

B. P. BERNARD TALROZE

w którym tracimy oddanego pracownika i nieodżałowanego kolegę.

DYREKCJA i URZĘDNICY
Łódzkiego Banku Depozytowego, S. A.

פרויען=מאָביליזאַציע אין באַרצעלאָנאַ

זיגעזי פונ'ם רעגירונגס=מיליטער. — טאָרפּעדירט אַ רעגירונגס=שיף

וואַלענציאַ, 23 (ספּ. טעל.)

דאָס רעגירונגס-מיליטער האָט אַדורכגעפירט אויפן מאַדרידער פראָנט אַ ריכה זיגרייכע אַטאַקעס. די לאַגע פון די אויפשטענדישע, וועלכע פאַרנעמען טאָך דעם אוניווערזיטעט - קוואַרטאַל, האָט זיך בע־דייטענד פאַרערגערט, הגם זיי האָבן אַדורכגעפירט אַנ'אַרטילעריישן אַנגריף, אונטערגעשטיצט פון טאַנקס. דער דאָזיגער אַנגריף איז אָפּגעשטויסן געוואָרן און די אויפשטענדישע האָבן זיך געמוזט צוריקציען.

מיט גרויס העלדישקייט האָט זיך דאָס מאָל אויסגעצייכנט די אינטער־נאַציאָנאַלע בריגאַדע.

אויפ'ן אָפּשניט פון קאַראַבאַנטעל איז פאַרטאָגס פאָרגעקומען אַ שלאַכט. די רעבעלן האָבן די אויפ־שטענדיגע צוריק פאַרלוירן אַ גרויסן שטח.

מחמת די שלעכטע אַטמאָספערישע באַדינגונגען איז נישט דורכגעגאַנגען צו אַ לופטשלאַכט.

ווי מען ס'האָט זיך אָפּיסעל אויסגעלייטערט האָט די אַרטילעריע פון די אויפשטענדיגע בעשאָ־סען די קאָשאַרן.

לאָנדאָן, 23 (ספּ. טעל.)

דער שפּאַנישער אַמבאַסאַדאָר אין לאָנדאָן האָט אין אַ געשפּרעך מיט'ן מינ. אידען בעשטעטיגט די ידיעה, אַז די רעפּובליקאַנישע קריצער־שיף „מגועל־דע־סערוואַנטעס" איז בעפּצלען געוואָרן דורך אַנ־אוסלענדישער אונטערוואַסער־שיף.

לאָנדאָן, 23 (ספּ. טעל.)

עס בעשטעטיגט זיך די ידיעה, אַז די שיף „סער־וואַנטעס" איז טאָרפּעדירט געוואָרן נעבן קאַר־טאַגענאַ. די ראַפּאָרטען הערצעהלען, דאָס עס קען נישט גענומען ווערען איז בעטראַכט אַנ'אינערליכע עקספּלאָזיע. די שיף האָט בעקומען אַ געוואַלדיגען שטויס פון אַנ'אונטערוואַסער־שיף זונטאָג 9 אַ זייגער פריה.

פּאַריז, 23 (ספּ. טל.)

די פּרעסע רעדט שטאַרק אַרום דעם פאַל מיט'ן „סערוואַנטעס" און שטרייכט אונטער, אַז דער אַנ־פאַל איז געמאַכט געוואָרן דורך אַנ'אונטערוואַסער שיף, וועלכע דער טען. פראַנקאָ האָט געקויפט אין אויסלאַנד.

בערלין, 23 (ספּ. טעל.)

די בערלינער פּרעסע טייטשט אויס דעם אָנפאַל אויף „סערוואַנטעס" מיט'ן אינערליכען אויפרייס. די שיף איז שטאַרק בעשעדיגט געוואָרן אין די זייטען און איז געוואָרן אומפעהיג פאַר ים־פאָרט.

באַרצעלאָנאַ, 23 (ספּ. טעל.)

עס איז פאַרעפענטליכט געוואָרן אַ דעקרעט, וועלכער זעהט פאָר די מעגליכקייט פון אַ פרויען־מאָ־ביליזאַציע צו פאַרטיידיגען דאָס לאַנד.

פּאַריז, 23 (ספּ. טל)

דאָס אינערן־מיניסטעריום האָט בעאויפטראַגט דעם פּראָווינציישען קאָנסול פון באַרצעלאָנאַ צו עוואַ־קואירען די פּראָווינציישע בירגער, מחמת דעם אָנ־זאָג צו באָמבאַרדירען באַרצעלאָנאַ.

וואַשינגטאָן, 23 (ספּ. טעל.)

דעם אַמעריקאַנער קאָנסול איז אַרויסגעשיקט געוואָרן אַנ'אויטאָראַג צו עוואַקואירען די אַמערי־קאַנער בירגער פון באַרצעלאָנאַ.

לאָנדאָן, 23 (ספּ. טעל.)

מינ. אידען האָט אויף דער זיצונג פון פּאַר־לאַמענט דערקלעהרט, אַז ענגלאַנד וועט ווייטער פיהרען בנוגע שפּאַניען איהר פּאָליטיק פון פול־שטענדיגער נייטראַליטעט. די דעקלאַראַציע איז אויפגענומען געוואָרן מיט אַפּלאָדיסמענטען. דאַ האָט אידען דערקלעהרט, אַז די בריטישע קריגס שיפען וועלען ערטיילען הילף דעם ענגלישען האַנדעלס-פלאָט אויף די שפּאַנישע וואַסערן, אין פאַל פון אַ נויטווענדיגקייט.

די פראַנצויזישע רעגירונג, מיט וועלכער מינ. אידען איז אין אַ שטאַבילען קאָנטאַקט אין אַלע פראַגען, וואָס זענען נוגע שפּאַניען, האָט זיך אויך אין די לעצטע 24 שעה אַרויסגעזאָגט פאַר דער נישט-אינטערווענץ-פּאָליטיק.

דער נישט = אינטערווענץ = קאָמיטעט האָט היינט בעהאַנדעלט די פראַגע פון קאָנטראָלע בנוגע דעם טראַנספּאָרט פון קריגס-עראָפּלאַנען קיין שפּאַניען.

פּאַריז, 23 (ספּ. טעל.)

דער פאָלקס-פראָנט האָט זונטאָג איינגעאָרדענט אַ גרויסע מאַניפעסטאַציע, בכדי צו בעעהרען דעם אָנדענק פונ'ם מינ. סאַלענגראָ. דער ריזיגער [...] האָט דערביי ענערגיש מאַניפעסטירט לטובת [...] הילף פאַרן רויטען שפּאַניען. עס האָבן דאָמ[...] פאָלגענדע לאָזונגען: „עראָפּלאַנען פאַר שפּ[אַ]ניען", „זאָל בלום זיין אַקטיוו", „איבעררייסט [...] בלאָקאַדע", א.א.וו.

די אַרבייטער האָבן אַדורכגעפיהרט אַ [...] זאַמלונג פאַר שפּאַניען.

די שפּאַנישע רעפּובליקאַנישע פעהנער [...] צוג זענען ענטוזיאַסטיש אויפגענומען געוואָרן.

טאָג - טעגליך

יאָ בלאָקאַדע, נישט בלאָקאַדע

די פראַנצויזיש איז אין פלוג, אַ גאַנץ „נאָרמאַלע" און אַזוי ווי עס איז בשעת צוגעטאַנענעם מיט אָביסי־ניען, קומט עס איצט פאַר אין בעצוג צו דעם אין בלוטראַפּגיענדען שפּאַניען.

אַזוי ווי עס געהט צו מיט דעם ענין „נישט־אינ־טערווענץ", הייבט עס אויך אָן צו געהן מיט דעם ענין „בלאָקאַדע פון באַרצעלאָנאַ".

פון איין זייט בעראַט מען זיך אין לאָנדאָן ווע־גען דער פראַגע פון אָנערקענען ביידע צדדים אין שפּאַניען פאַר צדדים, וואָס פיהרען מלחמה און מען בעשליסט ווייטער נישט צו אָנערקענען זיי פאַר צדדים, וואָס פיהרען מלחמה אינם זין פון אינטער־נאַציאָנאַלען רעכט.

מען בעשליסט אפילו מודיע צו זיין סיי די מאַד־רידער רעגירונג, סיי די „רעגירונג" פונם צעבונטער־ווערטען גענעראַל פראַנקאָ, אַז ענגלאַנד גייט נישט איין אויף דער בלאָקאַדע פון באַרצעלאָנאַ, און —

פון דער צווייטער זייט שיקט דער מינ. אידען אַרויס נייע אינסטרוקציעס צום בריטישען אַמבאַ־סאַדאָר אין שפּאַניען סער הענרי טשעלטאָן, וועלכער רעזידירט איצט אין הענדייע, אַז ער זאָל זיך קאָמו־ניקירען מיט דער אַנפיהרערשאַפט פון די אויפ־שטענדיטע אין בורגאָס, בכדי צו בעקומען פון איהר אַנ'ענטפער אויף דער פאָדערונג צו געבען דערקלער־רונגען בנוגע די בעדינגונגען, אין וועלכע דער פלאָט פון די אויפשטענדיגע האָט בדעה אַדורכצופיהרען די בלאָקאַדע פון די קאַטאַלאָנישע ברעגעס...

אַלזאָ — פון איין זייט: נישט מסכים.

און פון דער צווייטער זייט: — ביטע, געבען אַנ'ענטפער, ווי־אַזוי, א. אַז. וו.

וואָס דאָס איז דער טייטש איז פאַר איטליכען קלאָר — אפילו פאַר מענשען, וואָס זענען אַבסאָלוט ריין פון טריים־דיפּלאָמאַטיע.

מאַדריד איז זיך אָבער מקדים, און טישט וואָר־טשעדיג אויף די „אויפקלערונגען, וואָס פראַנקאָ וועט בעוויליגען געבען ענגלאַנד — און זי גיט אָן פאַל־גענדען אָפיציעלען קאָמוניקאַט פון דעם פלאָט-מי־ניסטעריום:

„אונטערוואַסער־שיפען, וואָס געהערען, ווי מען דאַרף זיך משער זיין, צום פרעמדען פלאָט — ווייל די אויפשטענדיגע פאַרמאָגען נישט קיין אונטערוואַ־סער־שיפען — האָבען אַטאַקירט די רעגירונגס־שיפען ביים אַריינגאַנג אינם פּאָרט קאַרטאַגענאַ. איינע פון די טאָרפּעדאָס האָט אַריינגעטראָפען אינם קרייצער „סערוואַנטעס", שטאַרק בעשעדיגענדיג איהם. אַנ־דערע טאָרפּעדאָס זענען פערביי דער טאָרפּעדאָ־שיף „מענדעז־נונעז", נישט טרעפענדיג איהם".

דעם אמת'ן פירוש אויף דער קאָמעדיע וועלט בעקאָנט מאַכען נאָך סערוואַנטעס...

מ.

אונזער וואָרט

דער פאַלשער טאָן

מען וואַרפט אונז ביי יעדער געלעגענהייט [...] אונזער קרעטשליכע ריצבאַרע עמפינדליכקייט, [...] מען האַלט עס פאַר איינעם פון אונזערע [...] פעהלער.

מען פערגעסט זיך אָבער, אַז מען מאַכט [...] פערגעסען וועגען די סיבות, פון וואַנען אַט[...] פינדליכקייט נעמט זיך.

מען פערגעסט איינגאַנצען, אַז די בעליידיגו[נגען] און עוולה'ס, וואָס ווערען אונז אָנגעטאָן אויף [...] און טריט קאָנען נישט גורם זיין קיין ספּעצ[יעלע] אויסגעהאַלטענקייט און דאָס מאַיעסטעטישע האַלט[ן] זיך אין דער גוטער פאָרם און גוטען טאָן.

אָט אַ די „פאָרמען" און „טענער", וואָס [...] לגבי אונז אָנגענומען זעהען ביכולת דעם שטאַרק[...] טען אָרגאַניזם אַרויסצוברענגען פון די כלים [...] ברענגען און אַזאַ מעמד, וואָס מיר האָפען אי[...] ,ווערען אויסער זיך".

אָט — איינער פון דער לאַנגער שורה מאָנ[...] ליכע ביישפּילען:

די אָזוי־גערופענע „ימ' און קאָלאָניאַל־[...] האָט דעם לעצטען שבת פּראָקלאַמירט אַ גרויסע פּ[...] פּאַגאַנדע־אַקציע וועגען קאָלאָניעס פאַר פּוילען.

איז דאָך אדרבא ואדרבא!

עס ווערט זיך, דאַכט זיך, קיין איין בירגער [...] געפינען אין לאַנד, וואָס זאָל זיין קעגען דעם [...] לאָזונג.

איטליכער לאָיאַלער בירגער פון איטליכען לאַ[נד] איז פאַראינטערעסירט, אַז דאָס לאַנד זיינס זאָל אי[...] גערייטערט ווערען און זאָל ווערען אַ גרויסמאַ[כט] שוין דערפאַר אַליין, ווייל — ווייל גרויסקייט, אמת[ע] גרויסקייט אידעלט אויס, און — נאָבעלעס אַבליזש[...]

עס איז אויך אַ פערשטענדליכע זאַך, ווען אַ[...] ווער לאַנד שטרעבט — צוליב דער שלעכטער עקאָנ[אָ]מישער סטרוקטור — צו טעריטאָריאַלער עקספּאַנס[יע] אָבער הלמאי האָט מען שוין אין דעם ערשטען [...] פון דער פּראָפּאַגאַנדע־אַקציע געפונען פאַרגויס[...] — סיי אין וואַרשא, סיי אין לאָדז און אוודאי אין אין אַנדערע שטעט — אַנצעווייזען, אַז דאָס פּראָ[...]לעם „קאָלאָניעס" איז אויך אַ... יודען־פּראָבלעם.

פאַרוואָס זענען גום מיר. יודען, אין דער גרויס[ער] מלוכה־שיף דער זאַמד־באַלאַסט, מיט וועלכער [...] וואַרפט זיך ביי דער ערשטער געלעגענהייט.

צי זאָל די יודישע בעפעלקערונג, וואָס וויל [...] ובנפש אַנטיילנעהמען אין דער דאָזיגער גיט[...] אַקציע צוגעבען ספּעציעל פאַר זיך אַ לאָזונג: „א[...] מיט אונז ? ! !

ב.

בלאָקאַדע פון וואַרשאַווער אוניווערזיטעט

(ענדע פון דער ז־טער זייט)

ענדעקישע קאָליגאַנעס אַריין אין זאַל און אויפגע־פאָדערט דעם פּראָפעסאָר קרייץ, ער זאָל בעזייטיגען די יודען. אַ דאַנק דער ענערגישער שטעלונג פונ'ם דערמאַנטען פּראָפעסאָר, זענען די ענדע־קעס אַוועק מיט גאָרנישט. זיי האָבען אָבער אָפּגעוואַרט די יודען ביים אַרויסגאַנג און עטליכע פון זיי צו־שלאָגען.

דאָס זעלבע האָט פּאַסירט אויפ'ן פיזישען פאַ־קולטעט, אויפ'ן כעמישען, אויפ'ן מאַטעמאַטישען און יוריד־שען.

עטליכע סטודענטקעס זענען אויך צושלאַגען געוואָרען.

אַ יודישע דעלעגאַציע האָט אינטערווענירט ביים רעקטאָר, וועלכער האָט צוגעזאָגט צוריקצו־שטעלען די אָרדנונג.

נעבעכיגע זיצונג פונם מיניסטאָרען־ראַט

וואַרשאַ, 23 (טעל.)

אונטערן פאָרזיץ פונ'ם פּרעמיער סלאַוואָי־סקלאַדקאָווסקי איז פאָרגעקומען אַ זיצונג פונ'ם מיניסטאָרען-קאַבינעט. עס איז אָנגענומען געוואָ־רען אַ רייהע בעשלוסען בנוגע פּראָיעקטירטע דעק־רעטען וועגען פערקירצען די אַרבייטס-צייט אין דער בערג-אינדוסטריע, וועגען פרייוויליג לופט־פּליה-איבונגען א. א. וו. אויך וועגען אַרויסגע־בען אַ געזעץ וועגען אויסנאַהמס-צושטאַנד.

דאַן איז אָנגענומען געוואָרען אַ באַוואָלנ[ונג] צום געזעץ וועגען הויכשולען, וועגען בויען בייע ינע־גען א. א. וו.

בעשטייערונגען פאַר דער ווינטער־הילף

וואַרשאַ, 23 (טעל.)

דער אַלפּוילישער קאָמיטעט פאַר ווינטער־הילף האָט אָפּגעהאַלטען אַ קאָנפערענץ מיט די פאָרשטע־הער פון האַנדעל־און־אינדוסטריע. עס זענען פעסטגע־שטעלט געוואָרען די באַרמען פון בעשטייערונגען פאַר סוחרים און אינדוסטריעלער.

רעזולטאַט פון די קהלה־וואַהלען אין ראַדאָם

ראַדאָם, 23 (טעלעפאָניש) אין די נעכ־טיגע קהלה־וואַהלען האָבען זיך בעטייליגט 60 פּראָצענט.

ציוניסטען—2, רעליגיעזע—5, בעלי מלאכה'ס—1, בונד און לינקע פּועלי ציון—6. קעסטענבערג—

„האַנדווערקער—"

געדענקט, ביי
שטשעשליווי
אַ גרויסער אויסוואַהל פון
אָריגינעלע בילי צער און
טאָמאַשאָווער סחורות
אויף אַנציגער און פּאַלטענס
פון די בעסטע קוואַליטעטען
אויך פערשידענע רעשטען
קומט איין איבערצייגט אייך
R. Szczęśliwy
לאָדז, 5 נאַוואָמיעסקאַ 5
טעל. 156-09.
געדענקט פראָנט II שטאָק.

דעם 23 נאָוועמבער 1936 איז געשטאָרבען
נ"ע הערמאַן ליפּמאַן
וויצע-פּרעזעס פון דער פערוואַלטונג פון דער נעז. פון געגענזייטיגער הילף „חסד ואמת" אין לאָדז.
אין פערשטאָרבענעם פערלירען מיר אַנ'איבערגע־געבענעם אַרבייטס-פריינד, וועלכער האָט אַקטיוו געדינט די אידעען פון דער געזעלשאַפט, ערטיילענדיג שטענ־דיג הילף די נאָהענטסטע אין די שווערסטע שעה' פון זייער לעבען.
כבוד דעם אָנדענק פון דעם דאָזיגען עהרען-מאַן.
אַלע מיטגלידער ווערען געבעטען אַנטיילצונעהמען אין דער לויה, וועלכע קומט פאָר היינט, דינסטאָג, 1 אַ זייגער ביי טאָג פון מהרה-הויז, וועגען וואָס עס [...] מיט [...] די פערוואַלטונג

נאָך קורצע שווערע ליידען איז געשטאָר־בען מיין הייסגעליבטער מאַן, אונזער טייערער ברודער און שוואָגער
נ"ע הערמאַן ליפּמאַן
די לויה קומט פאָר היינט, דינסטאָג, דעם 24-טען ד. ח. 1 אַ זייגער ביי טאָג פון טהרה-הויז, וועגען וואָס עס טיילען מיט אין גרויס צער אַלע קרובים, פריינד און בעקאַנטע
די טיפבעטריבטע פרוי און פאַמיליע.

בעקאַנטמאַכונג.
נאָך אַ גרינדליכען רעמאָנט ווערט דער
ווייסער זאַל
ביים „מאַנטייפעל"
43 זאַכאָדניאַ 43
פערדינגען אויף פערשידענע
בעלער, ראַוטען און פערוויילונגען.
מיט אַכטונג דל ליטובג.
בעמערקונג: די קאַנצעלאַריע איז טעטיג טעגליך פון 7—10 אָוונט.

וויכטיג פאַר דאַמען
נאָר 2 זל. וועגען פאַר איבערנ[...] מאַכט די עלטערע
הוטען
אויף גאַנץ נייע
אויף נייע היטען
3.50
„TOLA"
25 Zawadzka 25

אויערען, נאָז און האַלז
און לונגען-קליניק
מיט בעטען פון Dr.
Z. RAKOWSKI
פּיעטריקאָווער 67. טעל. 127-81
נעהמט אָן שטענדיגע קראַנקע (צוועקס אָפּעראַציע א. אַז. וו. ווי אויך אַמבולאַטאָ־רישעס פון 9-2 און פון 4-3 אָוונט
ביי דער קליניק איז טעטיג
אַ רענטגען־קאַבינעט
פאַר דורכלייכטונגען און ראַדיאָגראַפיעס

Dr. med.
Z. DATYNER
אוראָלאָג
ספּעצ. פאַר נירען בלאָז און אורין-קראַנק.
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95.
נעמט אָן פון 9-11 און פון 6-8 אָוונטס.
צוריקגעקעהרט

פּוז זאָפאַרט
צו פערקויפען אָדער צו פערפּאַכטען
אַ רעסטאָראַן
מיט אַלקאָהאָל-געטראַנקען
אין צענטרום שטאָט. עקזיסטירט איבער 30 יאָהר. אָפּפרעגען אין אַדמיניסטראַציע פאַר „רעסטאָראַן".

DR. MED.
G. GERSZTAJN
ספּעציאַליסט פאַר אויגען-קראַנקהייטען
צוריקגעקעהרט
Traugutta 12, tel. 175-10
נעמט אָן פון 11—2 און פון 5—8.30 אָוו.

Dr. med.
P. KOTOK
CHOROBY WEWNĘTRZNE
przyjmuje od 5–7 wiecz.
Zeromskiego 44, tel. 114-96
POWRÓCIŁ.

ענדעקישע סטודענטן-אקציע אין ווילנע
זייער קאַמף געגען יודישע סטודענטן
עס ווערט איינגעפירט א געטאָ פאר יודן אין ווילנער אוניווערזיטעט

אין ווילנער „סאָנ" פון זונטאָג לייענען מיר:
די פּאַטאָטאַרישע פרווען - אָרגאַניזאַציעס האָבן המשלאַכיען אַנ'אויפרוף וועגן די לעצטע מעשים פון די ענדעקישע סטודענטן, אין אויפרוף שרייבט זיך. אנד.:
„גאַרט זיך האָך מסתמא קיינער נישט אז דאָס פאַרזוכן די יודישע סטודענטן לינקס. אָדער דאָס פאַרשטעלן די יודישע אסיסטענטן זאָל האָבן א פאַר'ענדיגטע באַדייטונג פאַר די מלוכה-ענינים פאַר די טעטיקייט פון דער יודען-פראַגע. אין א מאָמענט ווען ס'איז נייטיג די קאָנסאָלידאַציע פון דער פאָלק געוועלשאַפט אויף צו בויען די מאַכט פון דער מלוכה, פיהרט מען אריין אַנ'אומנויטיגען פערמענט, וואָס פירט אָפּ די אויפמערקזאַמקייט פון ממשותדיגע ענינים".
אונטערגעשריבען אונטערן אויפרוף זענען זעקס פאַלטאַרישע אָרגאַניזאַציעס: די צוגעהערטקייט פון זיי צו מלוכה-פּערטיידיגונג, די מיליטערישע פאַר די פּאָליציי-אישע פאַמיליע.
אין „קורייער ווילענסקי" איז אָפּגעדרוקט א בריף פון סטודענט וולאַדזימיערז סאָלאָוויי, א שטאַטדיגען מיטאַרבעטער פון אקאַדעמישען הויז, אז מ'האָט איהם דאָס ארויסגעוואָרפען פון אקאַדעמישען הויז, ווייל ער האָט נישט געוואָלט אָנטיילנעהמען אין דער אקסי-אָן-רעאַקציע.
דער דאָזיגער פאַקט שרייבט ער איז נישט קיין גיין איינציגער, דאָס באַווייזט ווי ווייט ס'איז אמת די האַלטונג פון פאָרזיצער פון „בראַטניאַ פּאָמאָץ" קאָקיעוויטש (סאָלאָוויי רופט איהם אַן קאָלעגע — שוועער קאָלעגע). אז די אקציע ווערט געפיהרט אויף א קולטורעלען אופן.
ד. אלעקסאַנדער וויטעש (מאַסטאָוואַ 7) האָט פאַר-עפנטליכט אַנ'אָפענעם בריף אין „דזיענניק ווי-לענסקי", וואו ער פערלאַנגט פון רעקטאָר, אז ער זאָל פאַרשטערן די פאַרהאַנדלונגען פון די בלאָקירטע ענדער-ען, ווייל די אָקופּאַציע קען חלילה ברענגען שאַדען דעם געזונט פון די יונגע אָרגאַניזאַציעס" (זיי וועד-ען חלילה נישט האָבן כוח צו שלאָגן און קאָלער-ען יודען).
א העטצערישען אַרטיקעל אין בעקאַנטן גייסט האָט פאַרעפנטליכט דער עמעריטירטער פּראָפ. י. שו-מאַנסקי אין „סלאָווא" (וואַרשיינליך איז עס דער באַ-קאַנטער אָקוליסט און געוו. מאַרשאַלעק פון סענאַט). שומאַנסקי שרייבט אזוי:
„די יודען ווילען נישט פערשטיין, אז וואוינענ-דיג אין פּוילען שטעלען זיי אָבער מיט זיך(?) פאַר גלות(?), ד.ה. זיי זענען אי ראַסיש אי גייסטיג פרעמדער עלעמענט מיט וועלכען דאָס צוזאַמענ-לעבן קען איינגעשטעלט ווערען נאָר אויפן באַדען פון געגענזייטיגער פערשטענדיגונג: פון איין זייט באַשטעלען די אנדערסגע (די יודען, הייסט עס, זע-נען אנדערסגע) פון דער צווייטער זייט טאָלעראַנץ.
„די חוצפה און דאָס אַנוואַרפען זייער (יודישען) ווילן דער געזעלשאַפט, פון וועלכער מ'האָט געקראָ-גען גלייכבערעכטיגונג, קאָן נאָר געבען א נעגאַטיווען רעזולטאַט פאַר יודען און הלוואי זאָל זיך גאָר נישט פערטייגען מיט אַנ'ענדערונג פון זייער רעכטליכער שטעלונג ביי דער ערשטער רעפאָרם פון דער קאָנסטי-טוציע, ווייל ביי א כראָנישער פיינדליכער באַציהונג פון די פּאָליאַקען קענען זיי בעהאַנדעלט ווערען ווי אויסלענדער".
נאָך דעם אלעמען האָט אזא שומאַנסקי א קור-אַזשעם שטערן צו שרייבען אין זעלבינען אַרטיקעל, אז ער „ווענדט זיך צו די יודען ווי א פילאָסעמיט"...
אויב דאָס איז פילאָסעמיטיזם איז פריישקעוויטש אויך געווען א פילאָסעמיט און א פריינד פון די פּאָ-ליאַקן.
די זעלבינע „סלאָווא" דערציילט אז די פּערוואָל-טונג פון פּוילישען האַנדווערקער - פעראיין האָט בע-שלאָסען אויסצודריקען אנערקענונג דער יוגענט פון ווילנער אוניווערזיטעט (לייען: דער ענדעקישער יוגענט) „פאַר זייער קאַמף מיט דער יודישער פער-פוילצונג".
ווייטער דערציילט די זעלבינע צייטונג: ס'האָ-בען זיך פערשפּרייט קלאַנגען, אז אין אקאַדעמישען הויז איז אויסגעבראָכען אַנ'עפּידעמיע פון גריפּע און אנגינע. א געוויסער דאָקטאָר איז אהין געקומען, באַשטעטיגט אז ס'זענען פאַראַן קראַנקע און פאַר-אָרדנט צוצושיקען רפואות ער האָט געקראַגען אנ-טוואָרט.
דעם קלאַנג, אז איינציגע סטודענטן זאָלען זיין קראַנק פון א פּעקעל מיט פערסמטע עסענוואַרג, וואָס עמיצער האָט צוגעשיקט, — לייקענט „סלאָווא" אָפּ.

גיט א גאַראַנטיע, אז יודען וועלען זיצען בעזונדער.

פרייטאָג אין אָוונט איז פאַרגעקומען א קאָנפער-ענץ פון פאַרשטייער פון די סטודענטען קיעלקיע-וויטש און סוויענשעוסקי מיטן רעקטאָר יאַקאָוויצקי אין דער אַנוועזענהייט פון די געוועזענע רעקטאָרען פּאַטשינסקי און גלח פאַלקאָווסקי.
די פאַרשטייער פון די אָקופּאַנטען האָבן בעקו-מען פון רעקטאָר א גאַראַנטיע אז בעת זיי וועלען זיין אין שטאָט, וועט די פּאָליציי זיי נישט אַרעסטירען.
די אומגעהאַלטנע — אינפאָרמירט „סלאָווא" — האָבן געדויערט זייער לאַנג און זיי האָבן זיך פאַרענדיגט דערמיט אז שבת 1 א זייגער וועלען די סטודענטן געבען א תשובה.
דער רעקטאָר יאַקאָוויצקי האָט, לויט די אינפאָר-מאַציעס פון „סלאָווא" זיך קאַטעגאָריש אָפּגעזאָגט אַרויסצוגעבן א פעראָרדנונג, אז יודען זאָלען זיצען בעזונדער, ווייל ער וויל נישט זיין דער ערשטער רעקטאָר אין פּוילען וואָס זאָל איינפיה-רען אין לעבען אין דער הויכשול די פּרינציפּען פון ראַסיזם, ער איז אָבער מסכים צו אָנערקענען דעם פאַקטישען מצב ד.ה. אז אין דער פּראַקטיק גיט ער א גאַראַנטיע אז יודען וועלען זיצען בעזונדער. אין פאַל ווען דאָס וועט זיין אומגעגליך אדורכצופיהרען אין לעבען וועט זיך דער רעקטאָר אַנגעבען אין דעמיסיע.
ווי מיר הערען, גיט צו „סלאָווא" איז דער ענין בעטראַכט געוואָרען אויף א בעראַטונג פון די מיניס-טאָרען. דער פּרעמיער זאָל האָבן פערנומען א קאַטעגאָרישע נעגאַטיווע שטעלונג בנוגע אָוועקזעצען די יו-דען בעזונדער.
וואָס איז נוגע דער פאָדערונג אָפּצושטעלען די דיסציפּלינאַרע אויספאָרשונג לגבי א טייל סטודענטן זאָל דער רעקטאָר האָבן פערנומען אזא שטעלונג: די סטודענטן האַנדלען און פעלן. געגען וועלכע ס'איז פערפיהרט געוואָרען א געריכטליכע אויספאָר-שונג וועלען האָבן אַדיסציפּלינאַרע פּראָצעדור בלויז אין דעם פאַל אויב דאָס געריכט וועט זיי פערמשפּטן. די אנדערע סטודענטן אָבער וואָס זיי האָט אַדיסצי-פּלינאַרע פּראָצעדור, וועלען פערמשפּט ווערען אויף פערליהרען אין משך פון 3 חדשים דאָס רעכט צו נעהמען אנטייל אין אָרגאַניזאַציאָנעלען לעבען (א שיינע שטראָף!).

די עלטערן און די קינדער...

פרייטאָג אין אָוונט איז אין לאָקאַל פון דער ענ-דעציע אויף מאַסטאָוואַ 1 פאָרגעקומען א פערזאַמ-לונג פון די עלטערן פון די סטודענטן אָקופּאַנטען, לויט „סלאָווא" זענען צונויפגעקומען ביי א טויזנד מאַן.
ס'איז פאָרגעלייענט געוואָרען דער פּראָיעקט פון א מעמאָראַנדום צום בילדונגס-מיניסטער. דאָרטען ווערט צוו. אנד. געזאָגט:
„אונזער יוגענד איז אין א צושטאַנד פון שטאַר-קער צעררייצונג און פערביטערונג, וואָס איז אַרויס-גערופען: 1) דורך דער אַלגעמיינער עקאָנאָמישער לאַגע אין לאַנד, וואָס גיט נישט קיין אויסזיכטען אין דער צוקונפט צו קריגען אַרבייט; 2) צוליב דעם, וואָס א פרעמדער עלעמענט וואָס איז פיינדליך צום פּוילישען פאָלק פערנעהמט אַרבייט-וואַרשטאַטען; 3) דורך דער פּראָוואָקאַטאָרישער האַלטונג פון די יו-דען, וועלכע ווערען אונטערשטיצט דורך געוויסע ליבעראַלע קרייזען.
„אונזער יוגענד קען נישט שפּירען די עוולה וואָס ס'ווערט געטאָן איהר בעטאָנען, ווייל די סטודענטן—יודען, וועלכע רעקרוטירען זיך פון א ווירטשאַפטליך פּריווילעגירטער (?) ספערע און האָ-בען צוליב דעם בעסערע אַרבייטס - בעדינגונגען, געניסען אין א גרעסערער מאָס פון לערן-מכשירים און בעקומען לייכטער אסיסטענטורען אין די לאַבאָראַ-טאָריעס און קליניקעס, וואָס א בעווייז דערפון איז די שרעקליכע פּערייהרישונג פון דער אסיסטענטור, דער-הויפּט אויפ'ן מעדיצינישען פאַקולטעט, אפילו אזא, דוכט זיך קליינער ענין, ווי ערטער אין די לעקציע-זאַלען, איז רעגולירט לטובת די יודען, ווייל זיי פער-כאַפּען שטענדיג די בעסטע פּלעצער".
ווייטער ווערט קריטיקירט די האַלטונג פון רעק-טאָר, וועלכער וויל נישט בעשטימען פאַר די יודען בעזונדערע פּליצער, בעת אין סיים און סענאַט און אין די שטאָט-ראַטען זיצען זיי בעזונדער (דאָרטען אָ-בער לויט דער פּאַרטיי-אישער צוגעהעריגקייט אָדער לויט דער נאַציאָנאַליטעט — אונזער בעמערקונג).
דערנאָך קומט אזא בלימעלע:
„אויך דער פאָרוואורף, אז אונזער יוגענד האָט די ערשטע אַרויסגערופען די קאָנפליקטען, איז נישט קיין פּינקטליכער שיין צוליב דעם, ווייל דער טעמפּער-ראַמענט פון דער בעפעלקערונג אין ווילנער קאַנט איז א רוהיגער און מילדער". ישראל

ווייזען די יודען ארויס א גרעסערע אַגרעסיוויטעט.

ווי אין אנדערע פּראָווינצען פון פּוילען צום סוף שרייבען זיי, אז „דער פערצווייפלטער שריט פון אָרגאַניזירטע האַנדעלשטריק קען ארויס-רופען אומפּאָראַאוסגעזעהנע קאָנסעקווענצען, וואָס וועלען זיך נישט לאָזען פעריכטען, ווייל נישט נאָר די גאַנצע (?) יוגענד, נאָר אויך די עלטערע געזעלשאַפט וואָס איהר פאָלשטענדיגען סאָציאַלען דורכשניט מאָר לידאַרזירען זיך מיט איהרע פאָדערונגען"
בעת דער דיסקוסיע האָט איינער פון די עלטערן פאָרגעלייענט אזא רעזאָלוציע:
„הגם מיר פּאָלידאַריזירען זיך מיט דער בעוועג-גונג פון אייער יוגענד, האַלטען מיר אָבער אז זייערע מעטאָדען זענען שעדליכע פאַרן געזונד און פאַר דער וויסענשאַפט און מיר פאָדערען זיי זאָלען דערזיבער אויף אויפצוהערען די בלאָקאַדע"
ס'איז געוואָרען א טומל. ס'האָבן זיך דערהערט שטימען: „קיין מאָל נישט, א שאַנדע, מיר ווילען נישט אז די קינדער אונזערע זאָלען זיך דאַרפען מיט אזוי שעהמען".

די פאַרשטאַרקטע באַיקאָט-אַקציע.

גליכצייטיג האָבן די אָקופּאַנטען אַרויסגעלאָזען א קאָמוניקאַט וואו זיי שרייבען אזוי:
„א סברא, אז די געזעלשאַפט האָט נישט פער-שטאַנען די אקציע פון דער יוגענד און אַלץ ווייניגער קריסטען קויפען ביי יודען, דערפאַר זענען אָבער פולט די פּוילישע קראָמען.
„אין גאַנץ פּוילען האָבן די אוניווערזיטעטען אָנ-געהויבען א קאַמף פאַר עהנליכע פאָדערונגען, ווי אין ווילנע".
אין זעלבינען קאָמוניקאַט זענען זיי מודה, אז זיי בעקומען צוגעשיקט פּראָטעסטען פון מענשען און אָר-גאַניזאַציעס, וואָס „זייער שטעלונג צו דער יוגענד איז א פאַלשע, ווייל אָפּגעריסענדיג מיט פראַזען וועגען עהרע און ווירדע בעמיהען זיי זיך צו פערטושען דעם תוך פון דער זאַך, נעמליך די נויטווענדיגקייט אריינ צושטופּען די יודען אין געטאָ".

די גראָבע בעהאַנדלונג אין די פּוי-לישע קראָמען.

אינטערעסאַנט איז, אז אין זעלבינען נומער „סלאָווא" וואו ס'איז אָפּגעדרוקט דער אָקאַרשט צי-טירטער קאָמוניקאַט, איז פאַראַן אַנ'אַרטיקעלע פון שטעטעלדיגען מיטאַרבייטער וואָס שרייבט זיך אונטער קאָראַל, וועגען דער גראָבער בעהאַנדלונג אין די פּוי-לישע קראָמען:
„ס'ווילט זיך טישט קויפען ביי יודען, שרייבט ער, קויפען אָבער ביי קריסטען איז אין 80 פּראָצ. פאַלען באמת א קרבן... א קאָלאָסאַלער טייל פון די פּוילישע קרעמער האַלט זיך אזוי, ווי א בעאַמטער היינטער פענסטערל: טראָג פון אויבען אראָפּ, ער שליידערט זיך אין בעציהונג זיך מיט גריסעשטצונג צום קונה".
ער דערציילט אזא מעשה:
„אַלע פּריוואַטקראָמען אין וואַרשע ליגען אין יודי-שע הענט, ענדליך געפינט ער איין פּוילישע.
— פאַרוואָס קאָסטע די עפּעל צו 1 גילדען אומעטום 80 גראָשען.
— טאָ גייט צו א יודען.
און ליגט אוועק דאָס זעקעלע און קעהרט זיך אום צום קונה מיטן רוקען. ווי שלאָגט מען נישט אזא איינעם?
אָדער די עקשנות אין אריינרוקען א צעפּוילטע פלוים וואָס איהר ווילט נישט קויפען. א יחד אז מ'-כאַפּט אהם ביי אזא קליינער פּושעריי, פערענטפערט ער זיך: ענטשולדיגט איך האָב נישט בעמערקט! וואַרפט הומאַנסטראַטיוו אוועק די פלוים און רוקט איך גלייך אריין אויף איהר אָרט 5 אנדערע צע-פּוילטע — און דער קונה גייט ארוים א צופרידע-נער.
א פּוילישער קרעמער אָבער גיט איך א חלק, ביי איהם איז די סחורה פּרימא. און אויב איך טע-פּעלט נישט קענען איהר בכלל נישט קויפען אין טוט א זיפץ מיט דער טיר.
און פאַר וואָס מאַכט זאָל דער פּוילישער קרעמער זיך בעגיין העפליכער מיטן קונה וויבאַלד ער נעהמט א הם נישט מיט גוטער קוואַליטעט. נאָר מיט — באַיקאָט-לאָזונגען?

א געשפּרעך מיט פּראָפעסאָר יאַקאָוויצקי.

נעכטען ביינאַג, האָבן די פאַרשטייער פון די שטרייקענדע סטודענטן געגעבען דעם רעקטאָראַט א תשובה וועגען זייערע פאָדערונגען.
די תשובה האָט דעם רעקטאָראַט נישט צופרידענ-געשטעלט, ביידע צדדים — סיי די געוועזענע רעקטאָ-רען, וועלכע פערמיטלען אין קאָנפליקט און ווילען דערפיהרען צו אַנ'אויסגלייך און צו ליקווידירען דעם הונגער-שטרייק פון די ענדעקישע סטודענטן, און סיי די שטרייקענדע סטודענטן — האָבען אָבער ווייטער געהאַלטען, אז די לאַגע איז אזא אז מען קען נאָך דיסקוטירען ווייטער. די ענדעקעס פאָדערען קאַ-טעגאָריש א געטאָ פאר יודען און בטל מאַכען די דיס-ציפּלינאַרע אויספאָרשונג געגען די סטודענטן וואָס זענען אָפּגעשטעלט אין זייערע רעכט אין שייכות מיט די לעצטע געשעהענישען. די ענדעקישע סטודענטן זענען נאָר געגאַנגען אויף הנחות בנוגע דער פאָרמו-לירונג.
און אָט וועגען דער פאָרמולירונג איז אויף נעכ-טען אווענט צונויפגערופען געוואָרען א פערזאַמלונג אין אקאַדעמישען הויז.
ווי דער רעקטאָר פון ווילנער אוניווערזיטעט פּראָפ. יאַקאָוויצקי האָט אונז אינפאָרמירט, שטעלט זיך די לאַגע פאַר אזוי:
ד סטודענטישע יוגענד איז אין איהר גרויסער מעהרהייט בעהערישט דורך א פּסיכאָז און זיי ווילען נישט זיצען מיט די יודען צוזאַמען. דאָס איז די פאַק-טישע לאַגע און ביי אזא צושטאַנד קען מען נאָר נישט טראַכטען וועגען דעם אז די יודישע און פּוי-לישע סטודענטן זאָלען ביי די למודים זיצען צוזאַ-מען און די לעקציעס זאָלען דורך רוהיג. מעגליך אז די יודען וועלען דאָס פערשטיין און אליין מסכים זיין זיך צו זעצען בעזונדער.
אויב גען וועט דורכקומען מיט די שטרייקענדע סטודענטן און געפינען א פאָרמול ווי זייערע פאָדע-רונגען צו ערלעדיגען, וועט דער רעקטאָר רופען אויף א קאָנפערענץ די יודישע סטודענטן און וועט זיי אויפקלערען די לאַגע. אויב ער וועט מיט די ביידע צדדים קומען צו א הסכם, איז מעגליך, אז דער אוני-ווערזיטעט זאָל איינגיכען ווערען געעפענט.
דער רעקטאָר פּראָפ. יאַקאָוויצקי האָט צוגעגעבען אז אין די אַלע קאָנפערענצען וואָס די שטרייקענדע סטודענטן האָבן אָפּגעהאַלטען מיט די געוועזענע רעקטאָרען, האָבן די רעקטאָרען זייער מיינונג נישט ארויסגעזאָגט, זיי שפּילען נאָר דאָ די ראָלע פון פער-מיטלער.

Składajcie ofiary
na Pomoc Zimową
dla bezrobotnych.
Konto PKO Nr. 70.200
Pomoc Zimowa.

געטאָ פאַר די יודישע סטודענטן

ווילנע, 23 (טעלעפאָניש) אויף דער איטער-ווענץ פון ווילנער ארציבישוף יאַבלזשיקאָווסקי ביי דער אוניווערזיטעטס - מאַכט, אז די לעצטע נאָכ-נקומען די ביטע פון ארציבישוף נאָכצוגעבען די פאָדערונג פון די ענדעקישע סטודענטן איינצופיה-רען א געטאָ פאַר די יודישע סטודענטן אויף דער ווילנער אוניווערזיטעט.
נאָך דעם ווי די ענדעקישע סטודענטן האָבען זיך וועגען דעם דערוואוסט האָבען זיי פערלאָזען דעם בנין, אין וועלכען זיי זענען געזעסען די לעצטע עט-ליכע טעג.

ווילנע, 23 (טע.)
היינט איז אוועקגעהאַט מאָל א... גאַסטן

ווידער געשלאָגן יודען

מען האָט געשלאָגען אויך אין געשעפטען. עס זענען פאַרהאַן עטליכע צעהנדליג צושלאָגענע. איי-ניגע פון זיי שווער.

ד"ר וויגאָדזקי האָט איבטערוועניערט אין דער פּאָליציי-קאָמענדע און די אנפאַלען האָבען אויפ-געהערט.
— א יודישע דעלעגאַציע האָט זיך געווענדעט צום וואָיעוואָדע זוגען שוץ. ער האָט געבעטען צושטעלען פאַקטען און מאַטעריאַלען און צוגע-זאָגט צו בעשטראָפען אלע שולדיגע.
— אין לאָקאַל פון „מכבי" זענען אַרעסטירט געוואָרען 10 יודישע שילער, מיטגלידער פון'ם „מכבי".
— עס איז פאָרגעקומען א בעראַטונג פון יו-דישע ראַטמענער און פאַרשטעהער פון דער קהלה וועגען דורכפיהרען א רעגיסטראַציע פון אלע גע-ליטענע.
— אויף מאָרגען האַלב 2 האָט דער רעקטאָר איינגעלאַדענט פאַרשטעהער פון יודישע אַקאַדע-מיקער, די יודישע אַקאַדעמיקער גרייטען צו מאַטער-יאַלען.

ענדעקישער איבערפאַל אויף דער וואוינונג פון אוניווערזיטעטס-רעקטאָר

ווילנע (יט"א) דער אַרויסמאַרש פון די ענ-דעקישע סטודענטן פון דעם אקאַדעמישען הויז איז אדורך אהן אינצידענטען. די יודישע בעפעלקערונג איז אָבער נאָך די נעכטיגע געשעהענישען שטאַרק בעאונרוהיגט אז אין די יודישע גאַסען (דייטשע גאַס, פרייטע גאַס) זענען אלע געשעפטען היינט גע-שלאָסען. איבער די גאַסען געהען אַרום שטאַרקע פּאָליציי - פּאַטרולען, וועלכע היטען די רוה.
מיט דער גרעסטער שפּאַנונג ווערט ערוואַרט אַנ'-אויפקלערונג בנוגע דער ענדעקישער פאָדערונג פון סעפּאַרירען די יודישע סטודענטן אויף בעזונדערע בענק אויף דער אוניווערזיטעט. די מעלדונג פון דער ענדעקישער פּרעסע, אז די ענדעקישע פאָדערונג זאָל נאָכגעגעבען ווערען דורך דער אוניווערזיטעטס-מאַכט איז ביז איצט נישט בעשטעטיגט און אויך נישט אָפּ-געלייקענט געוואָרען דורך דער מאַכט.
אויף דער וואוינונג פון דעם רעקטאָר פון ווילנער אוניווערזיטעט פּראָפ. יאַקאָוויצקי האָבען היינט ענדעקישע סטודענטן אויסגעפיהרט אַנ'איבערפאַל. דער איבערפאַל האָט אַרויסגערופען גרויס עמפּערונג. אין שטאָט.
גלייך נאָכדעם האָט דער סענאַט פון דער אוני-ווערזיטעט פאַרעפנטליכט אַנ'אויפרוף, אין וועל-כער די אקאַדעמישע יוגענד ווערט אויפגעפאָדערט צו פאַראורטיילען דעם אטענטאַט אויף דעם רעק-טאָר'ס וואוינונג.

דער גרויסער היסטארישער אפעלאציע־פראצעס אין לובלין

איינדרוקן און באמערקונגען פון די געריכטס־פערהאנדלונגען פרייטאג און שבת

פון י. ניסענבוים

במשך דעם פרייטאגדיגען צווייטען טאג פון די געריכטס פערהאנדלונגען האבען מצד די פערטיידיגער פון די יודישע אנגעקלאגטע גערעדט די אדוואקאטען: פראפ. פעטרושעוויטש, מארגאליס, לאנדוי, שטיינגער, שומאנסקי און בערנסאן. מצד די פערטיידיגער פון די קריסטליכע אנגעקלאגטע, האבען גערעדט צוויי לובלינער אדוואקאטען קווירינג און שוועדנער. עס האט נאך געזאלט רעדען דער דריטער לובלינער פערטיידיגער.

אדוו. רעטינגער

דער פארזיצענדער האט איהם שוין געהאט ערטיילט א ווארט אדוו. רעטינגער האט אבער געבעטען א הפסקה אויף עטליכע מינוט, דער פארזיצענדער האט דאס איהם צוליב געטון, און זאל איז געוואקסען די פעראינטערעסירונג ספעציעל צו דער רעדע פון אדוו. רעטינגער, נישט בלויז דערפאר ווייל הגם די צייטונגען שרייבען וועגען איהם אלס פערטיידיגער ענדעקישער אדוואקאט ווייסט מען אבער אין לובלין, אז שוין האט צווייטע יאהר ווי ער איז פון דער ענדעקישער פארטיי ארויסגעטרעטען. מען געהערט דאך אז ער האט זיינער צייט געגעבען 10 זלאטעס פארן אנטי היטלער קאמיטעט. שוין דאס דערווייטערט איהם פון די ווילדע אנטיסעמיטישע רייהען חוץ דעם האט ער אין די עטליכע מינוט, וואס ער איז געווען אין זאל, ארויסגעוויזן אנ'אנדערע האלטונג ווי די איבעריגע ענדעקישע אדוואקאטען.

ה' אדוו' רעטינגער איז נישט אנוועזענד געווען בעת די פערהאנדלונגען אין ביידע ערשטע טעג. אריינגעקומען אין זאל איז ער 9 אווענד, שוין נאך די רעדעס פון אלע יודישע פערטיידיגער עס האט גראד גערעדט דער אדוו. שוועדנער און להיפוך צו די איבעריגע ענדעקישע אדוואקאטען וועלכע בעגריסען זיך נישט מיט די יודישע אדוואקאטען האט אדוו. רעטינגער זיך בעגריסט מיטן אינציגען אנוועזענדען יודישען פערטיידיגער אדוו. מארגאליס, בעגריסט זיך אויך מיט יודישע אפליקאנטען און מיט סתם יודען אין זאל. ביי די פערהאנדלונגען איז דאס נישט אהן דעמאנסטראטיווע בעדייטונג און דערפאר האט זיין רעדע שטארק פעראינטערעסירט.

די הפסקה פערציהט זיך אבער ביז האלב צוועלף און דער פארזיצענדער מעלדעט אז די זיצונג ווערט אפגעלייגט ביז שבת 9 פריה.

שאגת ארי

עס האבען ווי געזאגט גערעדט פרייטאג אלע פערטיידיגער פון די אנגעקלאגטע יודען, די רעדעס פון דער אדוואקאטור. אבער עס וועט אין דער מיינ־ רעסטער מאס נישט אנרירען דעם כבוד פון די איבעריגע אויב מיר וועלען זאגען, אז אויפן ערשטען און הויפט פלאץ דארף געשטעלט ווערען די רעדע פון אדוו. דר. לייב לאנדוי. עס האנדעלט זיך דא נישט וועגען א פאכמענישע יורידישע אפשאצונג מיר קענען נישט אריינלאזען זיך ארויסצוזאגען וועגען דעם וועלכער פון זיי עס איז א בעסערער אדער בעסערער יוריסט, וועלכער פון זיי עס האט טיפער און גענויער אנאליזירט דעם בעשולדיגונגס אקט, דר. לייב לאנ־ דויס רעדע האבען מיר געהערט מיט יודישע אויער־ ערן. די קאוואלסקים האבען אין זייערע רעדעס ווינציג אין זינען געהאט זייערע קליענטען, און אפי־ לו נישט דווקא ספעציעל די יודישע אנגעקלאגטע. זיי האבען בעשולדיגט און געווארפען רכילות אויף אלע יודען, דער גאנצער ענין פשיטיק איז פאר זיי נאר א מיטעל צו ווייטערדיגער העצע געגען יודען. עס איז דעריבער נויטיג געווען די דאזיגע מאסע ארגומענטאציע. עס איז נויטיג געווען צו געבען א יודישען ענטפער, אנצונעהמען דעם אקס ביי די הערנער און איהם א ריינצוזאגען דאס וואס איהם קומט אין טאקע גאנץ אנדערש ווי דאס איז געמאכט געווארען אין ראדאם.

דאס האבען אין א גרויסער מאס געטון אויך די איבעריגע פערטיידיגער, די הויפט לאסט אבער פון געבען דעם יודישען ענטפער זאגען־הויך און אפען דאס, וואס די יודישע געזעלשאפט פיהלט און טראכט, זאגען עס מיט דער געהעריגער ווירדע פון מענשען, וועלכע בעקומען טאקע געשלאגען און פיה־ לען זיך אבער בשום אופן נישט אלס די מאראליש דערשלאגענע, דאס האט אויף א מייסטערהאפטען אופן געטון לייב לאנדוי.

מיר בעצייכענען די רעדע אלס „מייסטערהאפטע" מען קען געפינען נאך אנדערע עהנליכע בעצייכנונגען דאס אליין וואלט אבער געקלינגען באנאל אין פערגלייך מיט דעם אמת'ן וואג פון דאזיגען שעדעווער. עס איז צו ארעם די שפראך צו בעצייכענען דעם איינדרוק פון דעם שאגת ארי, דער ברום פון א לייב — לייב לאנדוי, דער מעכטיגער פראטעסט און די קרעפטיגע שלאג ארגומענטען, וואס האבען זיך געטראגען פון זיין רעדע עס איז אוממעגליך איבערצוגעבען דעם איינדרוק וואס די דאזיגע רעדע האט געמאכט אין זאל.

מיר ווייסען נישט צי רעדעס פון אדוואקאטען זיינען מסוגל צו בעווירקען דעם גורל פון אנ'אורטייל מיר זענען אבער איבערצייגט אז וויפיל די 3 ריכטער זאלען זיך אין זייער בעראטונגס־צימער וועלען בע־ פרייען פון דעם איינדרוק וואס די רעדעס פון די צדדים שאפען איבערלאזען, וועט זיי אבער זעהר שווער זיין צו בעפרייען זיך פון די שטאלענע ארגו־ מענטען מיט וועלכע לאנדוי האט אויפגעפלאכטען זיין פרוים מייסטערווערק.

די ענדעקישע אדוואקאטען און ספעציעל דער ה' קאוואלסקי האבען בשום אופן נישט געקענט רוהיג איינזיצען. יעדער זאץ פון לאנדויס רעדע איז געווען ווי פייערדיגע שמיץ פון איזערנע ריטער, קאוואלסקי האט געמאכט אלערליי השוויות, יעדע עטליכע מי־ נוט ארויסגעלאפען פון זאל. ארויסגערופען זיין שטאב בעראטען זיך אין די ווינקלען, צוריקגעקומען, נאכ־ אמאל ארויס און לסוף געווארען צוגעשמידט צו די ערטער און שוין קיין פיפס נישט געגעבען ביז לאנדוי האט זיין רעדע פערענדיגט, עס איז צו איהם אין דעם מאמענט צוגעלאפען זיין גזלן. אפליקאנט אדוו. רייז־ לער, איהם ארומגענומען, לאנדוי האט פון געריהרט־ קייט זיך מיט איהם צוקישט און מיט טרעהרען אין די אויגען זיך אוועקגעזעצט אין א ווינקעל אפרוהען נאך זיין צוויי שעה'דיגען געפעכט מיט די ענדעקישע מחבלים.

די פון פשיטיק און אנדערע פשיטיקס פערבי־ טערטע יודישע געזעלשאפט האט אויף אזא רעד־ נער געווארט.

בראוואָ לאנדוי!

די דריטע זיצונג

דער געריכטס־זאל איז איבערפולט. די קאנטראל ביי דער טיר איז דעריבער נאך מעהר פערשטארקט. די זיצונג הייבט זיך אן פונקטליך 9 פריה. דער „לי־ דער" פון דער ענדעקישער פערטיידיגונג אדוו. גאיעו־ וויטש האט געפאקט א מציאה, אונם בעריכט אין גאש פשעגלאנד איז על פי טעות אנגעגעבען געווארען דער נאמען פון אדוו. גאיעוויטש אלס מיט־ גליד פון ריכטער־קאמפלעט (עס האט געדארפט שטעהן: ריכטער גאיעווסקי) גאיעוויטש זעהט דערין א בעליידיגונג פארן געריכט, דערלאנגט ער דעם פארזיצענדען דעם נומער „גאש פשעגלאנד" און ווארט אויף דעם עפעקט, וואס זיין „באמב" וועט דא ארויסרופען. שטעלט זיך אויף אדוו. מארגאליס און ווייזט אן, אז אין זעלבען בעריכט איז זיין נאמען פערטוישט אויף מארקעוויטש, א דרוק־פעהלער.

דער פארזיצער בעגנוגענט זיך מיט א ווענדונג צו די פרעסע־פארשטעהער, אז זיי זאלען זיך בעמי־ הען צו זיין פינקטליכער אין די בעריכטען.

גאיעוויטש (חבר זעצער למען השם זיי זיך נישט טועה מיט קיין אות אין דאזיגען הייליגען נאמען!) בלייבט זיצען ווי אנ'אפגעשמיסענער.

דער ערשטער בעקומט דאן א ווארט דער ענדע־ קישער פערטיידיגער.

אדוו. זדזשעטוויעצקי

ער פערטיידיגט דעם אורטייל פון ראדאמער קרייז געריכט. דער אורטייל איז זעהר גוט בעגרינדעט די יודישע שרות האבען זיך אין ראדאם אפגעשמיסט בעת דער שבוחה. יודען האבען נישט געהאט קיין סיבה אויף זעלבסטשוץ. די יודען האבען דערנאך אויפגעהויבען א גרויל־קאמפאניע אין דער פרעסע און אויף פערזאמלונגען. כדי אפצושוואכען דעם איינדרוק פון זייערע מעשים אין פשיטיק, א בעווייז — די ראדאמער יודען האבען שפעטער אונטערשריבען די (טרויעריג בעריהמטע) דעקלאראציע, אז זיי ווע־ לען שוין מעהר נישט זיין אגרעסיוו. די יודען אין פשיטיק האבען זיך טאקע געוואונדעט, געקענט זיין פערצווייפעלט, אבער נאר צוליב פרנסה. זייער לעבען איז נישט געווען בעדראהט.

דער דאזיגער אדוואקאט ציהט זיך צוריק פון קא־ וואלסקים טעזע, אז יודען זענען בעפאלען די פויע־ רים, די יודען האבען נאר געוואלט, אז די פויערים זאלען בעפאלען פאליציי. וועט מען מיט זיי אין פשיטיק מאכען אזוי ווי אין ארזשעוואל און דאס וועט ביי די פויערים אפנעהמען דעם חשק צו באָ־ קאטירען יודען.

עס פערענדיגט דער דאזיגער רעדנער מיט גרויס פאטאס: די פויערים וועלען נישט ערלויבען אז אין זייער אייגען לאנד זאלען די יודען זיי מארדען!

די 10, וואס האבען חרטה

לכתחילה האבען די ענדעקישע פערטיידיגער אפע־ לירט אין נאמען פון 22 אנגעקלאגטע וועלכע זענען פערמשפט געווארען צו עטליכע חדשים תפיסה. 10 פון זיי האבען אין דער לעצטער מינוט דערלאנגט א ווענדונג צום געריכט אז זיי ציהען צוריק זייער אפעלאציע. די ענדעקישע אדוואקאטען האבען די דאזיגע ווענדונג אונטערשטיצט, דאס געריכט האט אבער די ווענדונג אפגעווארפען און דעריבער ווערען אויך די דאזיגע 10 אויפסניי געמשפט. אדוו. זדזשע־ וויעצקי האט דעריבער אין שלוס פון זיין רעדע געבע־ טען אויפסניי מען זאל די ווענדונג פון די 10 בערוק־ זיכטיגען און די איבעריגע 12 בעפרייען.

נאכדעם האבען גערעדט די אדוואקאטען פעטע־ רושעוויטש, מארגאליס, שטיינגער, שומאנסקי, בערנ־ סאן, זייערע רעדעס האבען מיר שוין געברענגט אין אונזער זונטאגדיגען נומער אויספיהרליך.

בעת דער רעדע פון אדוו. בערנסאן איז געקומען צו א שטיקעל אינצידענט מיטן „טאטשפארכטיגען" אדוו. קאוואלסקי דאס איז געווען ווען אדוו. בערנסאן האט געזאגט:

— א לעגענדע איז פאראן אין די מאטיווען פון געריכט: אין פשיטיק איז געווען רוהיג. שטיל. נאר די יודען האבען סתם געמאכט א טומעל. טויזענדער פויערען זענען געלאפען, צעהנדליגע וואגענס היי־ זער און אין די מאטיווען פון אורטייל איז אין פשי־ טיק געווען שא שטיל. זאגט הערען ריכטער, איז דאס טאקע אזוי געווען! די פאליציאנטען שטעהען מיט ביקסען אין די העמד און קענען זיך מיט'ן המון קיין עצה נישט געבען. יודען בלייבען הילפלאז אהן שוץ, כאטש שריי צום הימעל. דער רבונו של עולם איז אבער נישט קיין פאנאטאריע, די הילף קומט נישט באלד.

אין דעם מאמענט שטעלט זיך אויף אדוו. קא־ וואלסקי און פערלאנגט, אז מ'זאל די דאזיגע ווערטער ארייננעהמען אין פראטאקאל.

פ א ר ז י צ ע נ ד ע ר: איך האב איך קיין ווארט נישט געהערט, ביטע הער אדוו. בערנסאן, רעדט ווייטער.

קאוואלסקי זעצט זיך צוריק אנידער און בערנ־ סאן זעצט פאר די רעדע.

דער דריטער טאג

דער שבתדיגער דריטער און לעצטער טאג פון די געריכטס ־ פערהאנדלונגען איז געווען אונגעהויי־ ער רייך אין שפאנענדע מאמענטען. דער קולמינא־ ציאנס פונקט האט זיך אנגעהויבען צום שלוס פון דער לעצטער זיצונג. די [illegible] וועלכע זענען פערוואנדעלט געווארען אין א דעפילאדע פון די וואָ־ גיגסטע רעדנער פון ביידע צדדים מיטן פראקוראר בראש

אין שטאט

אויך אין שטאט אין אלע קרייזען פון דער גע־ זעלשאפט און ספעציעל ביי דער יודישער בעפעלקער־ רונג איז די שפאנונג אונגעהויער געוואקסען. די קראקאווסקע איז געווען פול מיט מענשען. די גע־ ריכטס־געביידע איז געווען ארומגעריגעלט מיט מאר־ סען בעלנים אריינצוקומען אין זיצונגס־זאל, דער קליינער טייל וואס האבען די זכיה געהאט צו בעקו־ מען אנאייגטריטס קארטע האבען זיך מיט דער דא־ זיגער מתנה געטיילט. מען איז געזעסען אין זאל א שעה אדער צוויי און די קארטע איבערגעגעבען א צווייטען. א דריטען. א פינפטען. אזוי ארום זענען במשך דעם טאג עטליכע הונדערט מענשען אנוועזענד געווען בעת די פערהאנדלונגען.

אנדערע האבען גזוכט כלערליי פראטעקציעס אריינ־ צובעקומען זיך אין זאל, אבער דאס האט ווינציג גע־ האלפען, ווייל אפילו אדוואקאטען האט מען אריינגע־ לאזט נאר דורך איינטריטס־קארטען.

אויפנאהמע אין קלוב

פרייטאג־צו־נאכטס איז אין אינטעליגענטען־קלוב איינגעארדענט געווארען אנ'אויפנאהמע פאר די פער־ טיידיגער פון די יודישע אנגעקלאגטע. די אויפנאהמע איז ארגאניזירט געווארען דורך די יודישע אדוואָ־ קאטען, בעטייליגט אין איהר האבען זיך נאר דער קרייז פון לובלינער יודישע יוריסטען און זי האט גע־ טראגען א פריוואט־כאראקטער.

די רעדעס פון די לובלינער אדוואקאטען

די רעדעס פון די לובלינער פוילישע אדוואקאטען וועלכע האבען פערטיידיגט די קריסטליכע אנגע־ קלאגטע האבען זיך אנגעהויבען נאך פרייטאג־צו־ נאכטס. עס האבען גערעדט די אדוואקאטען: קווי־ רינג און שוועדנער. דער דריטער פון די לובלינער. אדוו. רעטינגער האט גערעדט שבת 12 בייטאג.

די לובלינער גרופע האט געשפילט א בעזונדערע ראָל אין דער פערטיידיגונג פון די קריסטליכע אנ־ געקלאגטע. פון איין זייט האט זי זיך נישט סאלידאר־ ריזירט מיט דעם ברוטאל־ וואלגאר אנטיסעמיטישען טאן פון די ענדעקישע גדולים קאוואלסקי און גאיעו־ וויטש, פון דער אנדערער זייט אבער האט זי אין די גרונד־יסודות אונטערגעהאלטען די בעשולדיגונג. אז אין פשיטיק האבען די יודען אנגעגריפען, אז דער ווירטשאפטליכער קאמף געגען יודען איז אנ'אונבעדינגטע נויטווענדיגקייט, אז מיט יודען קען מען זיך נישט צוזאמענלעבען און א. וו.

שבת פריה, האבען זיך די פערהאנדלונגען אנ־ געהויבען מיט א רעדע פון ענדעקישען פערטיידיגער אדוו. באיקאווסקי. דאס איז א

געוו. לובלינער שטאט פרעזידענט

אדוו. באיקאווסקי איז געווען אין לובלין שטאט פרעזידענט אין דער צייט פון דער עסטרייכישער אקופאציע אין יאהר 1916. באיקאווסקי האט געהאל־ טען א דרשה פון גאנצע דריי שעה. ער האט זיך לעגיטימירט אלס אקטיווער ענדעק פערזיכערט, אז אויך ער האט א חלק אין דער מעשה פשיטיק... גע־ ווארט האט ער פאר פיער און פאר וואטער פ פערגעהרעט געווארען, ווייל נישט דער אינהאלט נישט די פארם פון זיין רעדע האט געקענט פעראינטערעסירען מעהר ווי 5 מינוט. געמיינט מען, אז דאס איז א מין אבסטרוקציע עס זאל נאך בעוויזען צו קומען פון פרישער ענדעקישער; אדוואקאט, וואס זאל כח הדבור ראטעווען די סיטואציע פאר דער קישער פערטיידיגונג. וועלכע איז אין אל גיווא געווען א נישטיגע.

דערנאך האט גערעדט אדוו. רעטינגער, האט געדויערט בלויז 35 מינוט. די פארם איז א זעהר שעהנע.

דער לעצטער פון די ענדעקישע רעדנער ווען דער

ראדאמער „העלד" אדוו. גאיעוו

מען מוז מודה זיין, אז דער הער קען די מלאכה. ער האט עס געדארפט זיין חער „42־שטע מאס" און באמת האט מען איהם אויסגעהערט אלעמאלס די זשורנאליסטען און דאס פובליקום דער יונגעסטער אויפמערקזאמקייט. וואס חוצפה דער דאזיגער הער האט זיך ערלויבט כחג צו זאגען, אז אנגעהויבען זיין רעדע האט ער אנ'אונפערשעמטער ערקלערונג, דאס ער טרעט אלס פערטיידיגער פון מינקאווסקים יתומים! קושיותדיג מאהנט ער. ער, וועלכער שיט פעך און בעל אויף יודען און אויף די יודישע קרבנות זיך ערלויבט אויף אזא „טריק", אז עס זאל קומען, אז דאס זענען יודען שולדיג אין טויט פון די מינקאווסקים. אויך לגבי דעם ראר האט גאיעוויטש נישט געהאט קיין און טאן.

צום שלוס פון זיין רעדע האט ה' גאיעוויטש ערלויבט צו זידלען דאס גאנצע יודישע פאלק פענדיג אויך אזא עפיטעט ווי „גידערמערסטע סע". דער פארזיצער האט איהם אפגעשטעלט מער געמאכט א שארפע ווארנונג, אז פאר אזעלכע אויסדריקען וועט ער ציהען ווייטער קאנסעקווענצען.

צווישען די יודישע אדוואקאטען אין לובלין גאיעוויטשעס אונערהערטע ארויסטריט פען אויפרעגונג און עס איז פאראן א פראיעקט ציהען איהם צו דיסציפלינארע פעראנטווארט פארן אדוואקאטען ראט.

די רעפליקען

די ערשטע רעפליק־רעדע האט געהאלטען פראקוראר, ווידמענדיג דעם גרעסטען טייל פון רעדע חעם ארויסטריט פון די ענדעקישע אדוואק געפינען א ריי ארגומענטען צו פאדערען א ריכט שטראף אויך פאר די אנגעקלאגטע קריסט רויסטעלאנט זיך אנב מיט א טאלעראנץ פאר ווירטשאפטליכען קאמף געגען יודען, פערזיכער אז די מלוכה וועט מיט איהר אויטאריטעט אנטקעגנשטעלען זיך אזעלכע מעשים ווי אין פ טיק.

אדוו. ה א ר ט ג ל א ס האט רעפליקירט צווייטער און געהאלטען א רעדע פון א גאר כאראקטער ווי די ערשטע זיינע און מיט פע ארגומענטען ווידריג און מוטיג אפגעשלאגן ים־רכילות און פעלשונגען וואס די ענדעקישע וואקאטען האבען געווארפען אויפן יודישען פאלק

זיין רעדע האט איבערגעלאזט א טיפען רושם.

נאך דער מיטאג־הפסקה האט רעפליקירט אדוו. פעטרושעוויטש, קורץ, שארף, ערנסט ריג די ארגומענטען און קימפענדיג צום זעלבען פיהר ווי זיין קאלעגע הארטגלאס.

א ביטער מזל האט אדוו. קאוואלסקי געהאט זיין רעפליק־רעדע האט אזוי ווייט פערפלאנט ווידעראמאל מיט זיין „תלמוד" און „קאלנידרע" טשעפעט זיך צו די יודען אין הער גאנצער אז פיר מאל האט ער געהאט אינצידענטען מיטן זיצענדען, וועלכער האט איהם לסוף פערבאטן צונעהמען דאס ווארט אנ'אונבעהאלפענער און בעטרעגנער האט קאוואלסקי קוים בעוויזען צו פ דיגען זיין דרשה.

פון די יודישע פערטיידיגער האבען נאך גערעדט אדוו. מארגאליס, אדוו. שומאנסקי און אדוו. לאנדוי.

זיין צווייטע רעדע האט לאנדוי ווידעראמאל ווי ערשט זירט דעם זאל. (מיר האבען נעכטען געבראכט די זיינע רעדע.)

די לעצטע צוויי רעדנער זענען געווען די פעם באיקאווסקי און צום סאמע שלוס — גאיעוויטש. דער פארזיצענדער מעלדעט א

דער אורטייל

וועט ארויסגעטראגען ווערען היינט 5 נאכמיטאג.

דער אינטערעס אין אויסלאנד

פאר דעם פראצעס וועגען די פשיטיקער געשעהענישען

פ אַ ר י ז, 23 (יט"א טעל.)

צוויי פראנצויזישע יוריסטען, אדוו. פיליפ לאמור און אדוו'. פרל. סאסיא עהערליך; האבען געוואלט אבפאהרען קיין לובלין, כדי בייצוואוינען די גע־ ריכטס־פערהאנדלונגען אין אפעלאציע־געריכט ווע־ גען די פשיטיקער געשעהענישען. צוליב וויזע שוועריגקייטען האבען אבער די פראנצויזישע אד־ וואקאטען נישט בעוויזען ארויסצופאהרען קיין פוילען.

אקטועלע ווירטשאפטס־פראבלעמען אין א״י

(ספעציעלע קארעספאנדענץ)

אין די לעצטע יאהרען האט מען זיך אין די קרייזען, וועלכע זענען פעראנטווארטליך פאר דעם ארץ־ישראל־אויפבוי, פיל בעשעפטיגט מיט דער פראגע פון די אזוי־גערופענע געמישטע ווירט־שאפטען.

גראד די לעצטע געשעהענישען האבען בולט באוויזען, ווי גרויס עס איז די חשיבות פון דער דערמאהנטער פראגע, אויף וועלכער עס איז כדאי זיך אביסעל גענויער אפצושטעלען.

דאס גאנצע פראבלעם פון די געמישטע ווירט־שאפטען איז ענטשטאנען ערשט נאכדעם, ווי עס האט זיך אנגעהויבען די גרויסע עליה קיין ארץ־ישראל אין די לעצטע יאהרען.

פאר דער מלחמה האט זיך די גאנצע יודישע ווירטשאפט קאנצענטרירט אויף צוויי צווייגען:

איין טייל האט זיך בעשעפטיגט מיט ווייג־גערטנעריי, מיט מאנדעל־פלאנצונגען און אביסעל אויך מיט מאראנצען־פרדסים. — אט אלע די אר־בייטען האבען געהאט אין זינען דעם אויסלענדישען מארק און האבען געזארגט פאר דעם עקספארט.

דער צווייטער טייל האט זיך אפגעגעבען מיט גרייבען פערשידענע תבואות: ווייץ, גערשטען און אז. וו.

ארץ־ישראל האט אין די דעמאלסדיגע יאהרען נישט פערנומען קיין רעאלען פלאץ אין יודישען ווירטשאפטליכען לעבען און די דעמאלסדיגע ארץ־ישראלדיגע לאנדווירטשאפט האט נישט געהאט די מגמות, וועלכע זי האט היינט. — עס האט זיך דאן נישט געהאנדעלט אין מאנגעל אין ערד, נאר אין מאנגעל אין אידעאליסטען — מענשען, וואס זא־לען וועלען קומען בעארבייטען די וויסטע שטחים ערד, וועלכע האבען זיך געפונען אין יודישע הענד.

די לאגע האט זיך אבער פון גרונד אויס געענדערט אין די נאך מלחמה יאהרען. דאס קליינע ארץ־ישראל איז געווארען כמעט די איינציגע לע־זונג פון די גרויסע פעראריטמע יודישע מאסען. עס האט זיך איבערגעדרייט דאס רעדעל און בעלנים וואס צו פאהרען קיין ארץ־ישראל פעהלען נישט מעהר. דער ערד־הונגער ווערט אבער אלץ פיהלבא־רער און שטעלט אין פראגע אונזער ווייטערדיגען אויפבוי.

ביי אזעלכע פעראנדערטע אומשטענדען זע־הט פאר דער יודישער לאנדווירטשאפט אויס וואקסען אנדערע פראבלעמען, און זי האט בע־קומען א גאנץ אנדער פנים.

די פריוואטע איניציאטיוו ביים לאנדווירטשאפט־ליכען אויפבוי האט זיך אין איהר איבערוויגענד־ער מערהייט געווארפען אויף דער פרדסים־ווירט־שאפט. דער דאזיגער צווייג האט געזאלט זיין דער באלעבאסטער און אלס בעסטע פערצינזונג פון קאפיטאל. — אלטע וויינגערטנער האט מען אויסגע־ריסען און במקום האט מען געפלאנצט פרדסים. שטחים ערד זענען געקויפט געווארען, כדי זיי צו פערפלאנצען פרדסים. — הונדערטער טויזענדער און מיליאנען פונטען האבען געשטראמט פון אלע עקען פון דעם ברייטען יודישען גלות און זענען אינוועסטירט געווארען אין פרדסים־פלאנצען. יעדער יוד אין גלות האט געזעהן אין פרדס די לעזונג פון זיין עקאנאמישען אונטערגאנג און די גאראנטירטע פרנסה פאר זיין גאנץ לעבען. אויך אראבישע ערד־בעזיצער האבען מיטגעמאכט דאס ספיל און פערפלאנצט גרויסע ערד־שטחים מיט פרדסים.

אלס פועל יוצא פון דעם איז צו זעהן, וואס ארץ־ישראל פראדוצירט שוין היינט א קימא־לן פון צען מיליאן קעסטלעך פאמעראנצען א יאהר און וועט אין אייניגע יאהר ארום, ווען אלע פער־פלאנצטע פרדסים וועלען אנהויבען צו טראגען פרוכט זי נאך פיל פערגרעסערן.

ארץ־ישראל פערנעמט שוין היינט א זעהר וויכטיג ארט אויף דעם פאמעראנצען־מארק און דער איינפלוס פון די פרדסים אויף דער ארץ־ישראלדיגער ווירטשאפט איז פון דער גרעסטער בעדייטונג.

האט אבער די פרדסים־ווירטשאפט בעוועכ־טיגט אלע די גרויסע האפענונגען, וועלכע מען האט אויף איהר בעלייגט און איז זי דער וועג פון צו לעזען די יודישע נויט און די פראגע פון ארץ־ישראל־אויפבוי?

מיר מוזען גלייך זאגען, אז די פרדסים־ווירט־שאפט האט דאס געטון נאר אין א קליינער מאס. ערשטענס איז פאר יעדען קלאר, אז א פאלק קען נישט בויען איהר צוקונפט אויף אן איינזייטיגער ווירטשאפט, וועלכע איז אפהענגיג פון א פרעמדען מארק. אויסערע אומשטענדען, וועלכע זע־נען נישט אפהענגיג פון אונז און איבער וועלכע מיר האבען קיין שום שליטה נישט, קענען פער־שליסען דעם מארק און ברענגען דערמיט א חורבן אויפ'ן גאנצען לאנד.

און דערצו קומט נאך א צווייטער וויכטיגער מאמענט. עס איז היינט פאר קיינעם קיין סוד נישט, אז 10 דונאם פרדס זענען צו ווייניג צו דערנעהרען א פאמיליע. מען מוז האבען מינדעס־טענס דעם דאפעלטען שטח. בעהמט מען אבער אין בעטראכט די הויכע פרייזען פון פרדסים, ווערט עס קלאר, אז דאס איז אן ענין פאר קאפיטאליסטען און נישט פאר דער גרויסער מאסע יודען, וואס רייסען זיך ראטעווען פון אונטערגאנג, קיין ארץ־ישראל אריין.

די פרדסים־ווירטשאפט איז אלזא נישט קיין לעזונג פאר דעם יוד פון מיטעלשטאנד, וועלכער בעשטעהט אויס דעם רוב מנין ורוב בנין פון דער היינטיגער יודישער עליה.

אויך די פריהערדיגע פארם פון די עקסטענ־סיווע תבואות־ווירטשאפטען האט זיך ארויסגעוויזען אלס פאר נישט פאסענד. זי פערלאנגט א שטח פון דריי הונדערט דונאם, כדי צו דערנעהרען א משפחה.

קענען מיר ביי היינטיגע באדען־בעדינגונגען חלומען וועגען דריי הונדערט דונאמדיגע ווירטשאפטען פאר א משפחה, ביי דער צייט, וואס הונדערטער טויזענ־דער רייסען זיך קיין ארץ־ישראל, וועלכע איז אזוי ארים אין יודיש לאנד?

און נאך איין זאך איז קלאר: נישט די פרדסים און נישט די תבואה־ווירטשאפטען זענען נישט אום שטאנד צו פערזארגען דעם וואקסענדען יודישען ישוב מיט די נויטווענדיגסטע לעבענס־מיטעל ווי מילך, פוטער, אייער, פלייש און גרינסען.

עס איז אונמעגליך צו בויען א לאנד און צו זיין אפהענגיג ביי זיין לעבענס־מיטעל פערזארגונג פון די חסדים פון די אראבישע פארמערס. — דער לעצטער אראבישער שטרייק האט אונז שוין געוויזען, מיט וואס דאס שמעקט, און ווי גרויס עס איז די געפאהר אויף דעם געביט.

די לעזונג פון אט די אויפגעווארפענע פראבלעם האט מען געפונען אין דער שיטה פון די אזוי גערופענע געמישטע ווירטשאפטען. — דאס זענען קליינע אינטענסיווע ווירטשאפטען, וועלכע פערלאנגען נישט פיל ערד און אויף וועלכע מען בעשעפטיגט זיך מיט מילך־ווירטשאפט, אייער־ און הינער צוכט און גערטנעריי.

און דעריבער האבען זיך געגרינדעט פיל נייע ישובים הן אויף פריוואטען און הן אויף קרן־קימת באדען, וואס לעבען פון געמישטע ווירטשאפטען.

צוליב דער גרויסער חשיבות פון די גע־מישטע ווירטשאפטען פאר דער ארץ־ישראל ווירט־שאפט, און פאר די גרויסע מאסען, וואס קלייבען זיך קיין ארץ־ישראל, וויל איך זיך אויף דעם ענין אביסעל גענויער אפשטעלען.

אט ליגט פאר מיר א פראספעקט פון דעם נייעם יודישען ישוב „קרית - שמואל" ביי באר טוביה, איבער וועלכע די ארץ־ישראלדיגע פרעסע האט נישט לאנג מיטגעטיילט. עס האנדעלט זיך וועגען א שטח ערד פון צוויי טויזנד פיר הונדערט דונאם, וועלכער געהערט העררן שמואל זיסקינד פאר־ווערבראווסקי פון תל־אביב און געפינט זיך פון ביידע זייטען פון דעם שאסיי תל־אביב — עזה און אין דירעקטער שכנות מיט דער אלטער יודי־שער קאלאניע „באר־טוביה".

עס ווערען אנגעבאטען דרייערליי מינים ווירט־שאפטען פון 10, 12 און 14 דונאם, יעדע פערזעהן מיט א הויז פון צוויי, אדער דריי צימערן מיט וואסער, באד און אלע בעקוועמליכקייטען. — אויסער דעם געהערט צו יעדער ווירטשאפט א פארטיגער לול מיט 500 — 1000 הינדעלעך און א שטאל פאר 4 קיה, מיט איין מעלקענדער קוה. דער פרייז פון אזעלכע ווירטשאפטען בעטרעפט פון 950 ביז 1500 פונט — אלץ לויט דעם מין ווירטשאפט. די הכ־נסה פון אזעלכע געמישטע ווירטשאפטען אין אונז ישוב בעטרעפט ביי אייגענער ארבייט פון 154 ביז 240 פונט יעהרליך, אפהענגיג פון וועלכען טיפ עס איז די ווירטשאפט, און אויסערדעם גרינסען, מילך־פראדוקטען און אייער אויף א גאנץ יאהר פאר דעם קאלאניסט און זיין משפחה און פאשע פאר זייגע בהמות.

דער מין געמישטע ווירטשאפטען פערלאנגט נישט קיין גרויסען ערד־שטח און דערמעגליכט צו קאלאניזירען פיל משפחות אויף א קליינעם שטח. דער פרייז איז אויך פערהעלטנישמעסיג פאר דעם מיטעלשטאנדס־מענש און ווערט אויסערדעם נאך אין די מייסטע פאלען, ווי למשל אויך אין „קרית־שמואל" און אנדערע, געגעבען אויף אויסצאהלען אלץ מאמענטען וועלכע זענען בעזונדערס וויכ־טיג פאר דעם מענשען מיט בעגרענעצטע געלד־מיטלען.

די געמישטע ווירטשאפטען זענען אבער נישט נאר א לעזונג פאר דעם יוד מיט א קליינעם קא־פיטאל, פאר דעם מיטעלשטאנדס־מענש, אין וועל־כען די היינטיגע עליה איז אזוי רייך, נאר איז גלייכצייטיג א פראבלעם פון גרויסער נאציאנא־לער וויכטיגקייט. — דורך זיי געווינט דער יודי־שער ישוב זיין זעלבסטשטענדיגקייט אין דעם פער־זארגען זיך מיט גרינסען, מילך, פוטער, אייער און פלייש. — א פראבלעם, וועלכע איז איצט, ביי דער געשאפענער לאגע פון א בעזונדערער וויכ־טיגקייט.

ג. ז.

ווי אזוי דער פראנצויזישער אינערן־מיניסטער סאלענגרא איז פערהעצט געווארען צום טויט

די פאליטישע ליידענשאפטען אין פראנקרייך האבען דערפיהרט צו א שרעקליכע טראגעדיע. דער פראנצויזישער מיניסטער סאלענגרא געגען וועלכען די רעכטע האבען געפיהרט אזא העסליכע און שענדליכע קאמפאניע, איז טראץ דעם, וואס ער איז פולשטענדיג רעהאביליטירט געווארען בע־גאנגען זעלבסטמארד.

די אויסלענדישע פרעסע ברענגט איצט פאל־גענדע פרטים וועגען דעם גאנצען ענין:

בעת דער וועלט־מלחמה איז סאלענגרא מאביליזירט געווארען און פערדעכענט געווארען אין 233 פיעכאטע פולק אלס מאטאציקליסט וואס האט אויפ־געהאלטען די פערבינדונג צווישען די פאדערשטע ליניעס און דעם שטאב. לויט דער ערקלערונג פון זיינע פארגעזעצטע האט סאלענגרא זיך באלד ארויס געוויזען אלס מוטיגער, געהארכזאמער זעלנער. דאס איז גענומען געווארען ספעציעל אין אכט, ווייל ביז צו דער מלחמה איז סאלענגרא געווען בעקאנט אלס אנטימיליטאריסט און האט פיגורירט צוזאמען מיט אנדערע קינפטיגע מיניסטארען, למשל מאלווי, אין דעם אזוי גערופענעם קארנעט „ב", א ליסטע פון די אנטימיליטאריסטען, וועלכע האבען געדארפט ארעסטירט ווערען אין טאג פון דער אלגעמיינער מאבי־ליזאציע. סאלענגרא איז אויך פאקטיש ארעסטירט געווארען אין ערשטען טאג פון דער מלחמה, נאר ווי אלע פראנצויזישע סאציאליסטען איז ער ארום בעכאפט געווארען פון דער פאטריאטישער שטימונג און האט געפאדערט, אז מען זאל איהם שיקען אויפ'ן פראנט.

ביז צום 7. אקטאבער 1915 האט ער זיך כסדר געפונען אויפ'ן פראנט: נישט איינמאל איז ער ארויס פון די אקאפעס ריזיקירענדיג מיט'ן לעבען, נישט שענקענדיג קיין אויפמערקזאמקייט די סכנות. דעם 7. אקטאבער נאכמיטאג האט סאלענגרא זיך דערוויסט, אז בעת א אטאקע 20 מעטער פון די דייטשע אקאפעס, איז דערהרגעט געווארען זיין בעסטער פריינד, דער סערזשאנט דעמאי. סאלענגרא האט זיך תיכף געמעלדעט אלס פרייוויליגער צו ברענגען דעם טויטען קערפער פון זיין פריינד, צו־נעהמען זיינע דאקומענטען און זאכען, בכדי זיי איבערצושיקען דער פאמיליע פון דערהרגעטען.

דער לייטענאנט דעראן האט איהם ערלויבט. סאלענגרא האט איבערגעלאזט אין די אקאפעס די ביקס און איז געקראכען אויפ'ן ליידיגען פעלד. עס איז געווען 4 א זייגער נאכמיטאג — די דייטשען האבען איהם לייכט געקענט זעהען און אויף איהם שיסען. דער לייטענאנט דעראן האט אין א בינאקעל אבסערווירט, סאלענגרא איז צוגעקראכען צוערשט צו איין דערהרגעטען פראנצויזישען זעלנער און האט צוגענומען זיינע דאקומענטען, דאן איז ער געקראכען ווייטער. דער קערפער פון לייטענאנט דעמאי איז געלעגען אונטער א קליין בערגעל, כמעט הארט ביי די דייטשע אקאפעס... פערהאלטענדיג דעם אטעם האבען די סאלדאטען אבסערווירט די קלענסטע בע־וועגונג פון זיין חבר. איינער פון זיי האט אויס־געשריען „ער פערדינט א מיליטערישען קרייץ": „ער וועט איהם בעקומען !!" האט געענטפערט דער לייטענאנט דעראן. אין דעם מאמענט איז סאלענגרא פערשווינדען געווארען הינטער דעם בערגעל. גלייכ־צייטיג האט זיך דערהערט א שיסעריי, שפעטער איז געווארען פולשטענדיג שטיל. סאלענגרא איז נישט צוריקגעקומען.

אין די פראנצויזישע אקאפעס האט מען נישט געוואוסט, צי סאלענגרא איז דערהרגעט געווארען, אדער גענומען געווארען געפאנגען. זיין קערפער האט מען נישט געפונען און דער קאמאנדיר ארנו האט וועגען דעם געמוזט שיקען א ראפארט, ארנו האט אין ראפארט געשריבען, אז אויב אפילו סאלענגרא איז גענומען געווארען אין געפאנגענשאפט איז אויך נישט פערהאן קיין יסוד איהם צו שטעלען פאר א געריכט. אין א חודש ארום האט ארנו זיך דערוויסט, אז סאלענגרא האט געשיקט צו זיין טויף־מוטער א בריף אין וועלכען ער טיילט מיט, אז ער לעבט און געפינט זיך אין א קאנצענטראציע לאגער.

דער ענין האט תיכף א [illegible] ווענ־דונג. מען האט זיך דערמאהנט, אז סאלענגרא איז געווען א אנטי־מיליטאריסט... ארנו האט אנולירט זיין ערשטען ראפארט און האט געשיקט א צווייטען אין וועלכען ער האט געמאכט דעם אויספיהר, אז עס איז נויטיג סאלענגרא איבערצוגעבען א קריגס־געריכט.

דאס קריגס געריכט איז זיך צוזאמענגעקומען אין יאנואר 1916. אלס עדות זענען ארויס געטרעטען ארנו, לייטענאנט דעראן, אייניגע סאל־דאטען, און א זעלטענער פאל אין מלחמה צייט — סאלענגרא איז בעפרייט געווארען מיט 3 שטימען געגען 2 זעלטען צוליב דעם, ווייל אונטער די אוי־גען האט דאס קריגס געריכט כמעט שטענדיג ארויס־געגעבען טויט־אורטיילען.

אויפ'ן געריכט האט בעמליך געמאכט א גרויסען איינדרוק די ערקלערונגען פון לייטענאנט דעראן, וועלכער האט געזעהען ביי וואס פארא בעדינגונגען סאלענגרא האט „דעזערטירט"— א חוזק קאן האט זיך צווישען די ריכטער געפונען פרייוויליגע פער־טיידיגער פון סאלענגרא — דער קאפיטאן מאקאר, ווי ער האט שפעטער ערקלערט אין די פראגע אוועק געשטעלט געווארען אויפ'ן פאליטישען באדען, „סא־לענגרא האט אפשר טאקע נישט דעזערטירט — האט ערקלערט דער פראקוראר,, אבער ער איז א פעראנטווארטלעכער סאציאליסט. פערמשפטענדיג איהם, וועט איהר גלייכצייטיג פערמשפטען זיין פערברעכערישע דאקטרין". צווישען די אפיצערען האבען זיך געפונען דריי אפיצערען, וועלכע עס האט אויפגערעגט די דאזיגע ווערטער און זיי האבען זיך דעמאנסטראטיוו ארויסגעזאגט פאר א בעפרייאונגס־אורטייל.

א בעפרייאונגס אורטייל פון קריגס געריכט טראגט א ענטשיידענעם כאראקטער און קיינער האט נישט קיין רעכט איהם איבערצוקוקען אדער צו בע־צווייפלען, אבער אין 20 יאהר, נאר צוליב דעם, וואס סאלענגרא איז געווארען אינערן־מיניסטער האט מען זיך אין איהם דערמאהנט און אנגעהויבען א העסליכע קאמפאניע געגען איהם.

די רעגירונג האט זיך געווענדעט צום גענע־ראליסימוס פון דער ארמעע גענעראל גאמלען און צו א פארשטעהער פון די צוויי גרעסטע קאמבאטאנ־טען פערבאנדען, מיט דער ביטע אויסצופארשען אלע דאקומענטען און מעלדען וועגען דעם רעזולטאט „ווי ער זאל נישט אויספאלען".

קיינער קען נישט צווייפלען, אז די קאמיסיע, וואס האט געארבייט אונטער דער פערזענליכער אנ־פיהרונג פון הויפט קאמאנדיר פון דער פראנצויזי־שער ארמעע וועט זיין אויבזייטיג. די קאמיסיע האט אויף דעם פינקטליכסטען אופן איבערגעקוקט דעם גאנצען ענין. עס זענען ארויסגעפאדערט געווארען דאקומענטען און עס איז אויסער יעדען ספק פעסט־געשטעלט געווארען די גאנצע אונזיניגקייט פון דער בעשולדיגונג. עס איז פעסטגעשטעלט געווא־רען, אז אין געפאנגענשאפט ביי די דייטשען איז סאלענגרא געמשפט געווארען דריי מאל פאר נישט וועלען ארבייטען אין א פאבריק, וואס האט אויסגע־ארבייט קריגס־מאטעריאל, אבער דאס אלץ האט נישט געהאלפען די עקעלדיגע העצע אין דער רעכ־טער פרעסע איז ווייטער געגאנגען.

ווען לעאן בלום האט פון דעם פארלאמענטס טריבונע פערעפענטליכט דעם מאטיווירטען אורטייל פון דייטשען קריגס געריכט אין ענין סאלענגרא — האבען דריי פערטעל דעפוטאטען זיך אויפגעשטעלט פון זייערע ערטער און געמאכט דעם אינערן מיני־סטער א גראנדיעזע אוואציע, וועלכע האט איהם געדארפט בעלויהנען פאר זיין פיל ליידען.

מען האט געקענט אלזא גלויבען, אז דער ענין סאלענגרא איז ענדגילטיג ערלעדיגט. געשעהן איז אבער אנדערש סאלענגרא האט נישט געקענט איבערטראגען די שווערע בעליידיגונגען און האט געמאכט א סוף צו זיין לעבען.

ארום דער אויספארשונג פון דער קעניגליכער קאמיסיע

וואס פאר א פראיעקט וועגען עליה האט ארויסגערופן מילס?

וויצע־בירגערמייסטער אדוו. אויסטער וועט פערהערט ווערען דורך דער קאמיסיע

ירושלים, 23 (יט"א טעל.)

די קעניגליכע קאמיסיע האט אין משך פון היינ־טיגען טאג בעזוכט די קאנצעסיע־שטחים אין חולה ווי אויך די קאלאניעס ראש־פינה, מתולה און צפת.

נאכ'ן בענייען די זיצונגען וועט די קעניגליכע קאמיסיע אבגעבען ערקלערונגען בנוגע דער יו־דיש־אראבישער צוזאמענארבייט אין די שטאטישע זעלבסט־פערוואלטונגען.

א גרויסע בעדייטונג ווערט צוגעשריבען די ערקלערונגען פון דעם דירעקטאר פון דעם אימיגרא־ציאנס־דעפארטאמענט פון דער רעגירונג ה' מילס אויף דער דאנערשטאג'דיגער פערטרויליכער זיצונג פון דער קעניגליכער קאמיסיע. מילס זאל פאר דער קעניגליכער קאמיסיע האבען ענטוויקעלט ביי'ע פרו־יעקטען פון דער אימיגראציע־פאליטיק אין א"י. די דאזיגע ערקלערונגען וועקען א פערשטענדליכען אינטערעס. ווייל זיי בעציהען זיך אויף דער וויכ־טיגסטער פאדערונג פון די אראבער.

—*X*—

די קעניגליכע קאמיסיע בעזוכט יודישע קאלאניעס

ירושלים, 23 (יט"א טעל.)

די קעניגליכע קאמיסיע האט אין משך פון איהר רייזע איבער'ן לאנד בעזוכט חולה און איז פערבליבען אויף מיטאג אין כפר־גלעד. די קע־ניגליכע קאמיסיע האט אויך געווייל[ט] ביי דער צפון־גרעניץ פון א"י און האט בעזוכט די [illegible]טיגע ישובים

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזשער לעבען

נייער פאלקסבלאט

דינסטאג, 24 נאוועמבער, ט׳ כסלו תרצ״ז

זון-אויפגאנג 7.45
זון-אונטערגאנג 3.29

נוצט אויס דעם לעצטען טערמין צו שליסען אפמאכען מיט די לערן-יונגלעך

ווייל אנדערש ווערט פערמאכט דער וועג פאר דער יודישער מלאכה

דער צענטראלער האנדווערקער - פערבאנד אין ווארשא האט ארויסגעשיקט צו אלע אפטיילונגען פאלגענדען דרינגענדען צירקולאר:

פון לעצטען צירקולאר פון האנדעלס-מיניסטעריום דרינגט ארויס, אז ביז׳ן סוף יאהר 1936 קאנען פערערגיסטרירט ווערען אלע לערן-יונגלעך, וואס זענען בעשעפטיגט אפילו ביי אזעלכע האנדווערקער, וואס האבען לויט׳ן געזעץ נישט קיין רעכט צו האלטען לערן-יונגלעך.

די לערן-יונגלעך, וואס וועלען נישט אויסנוצען די דאזיגע הנחה און וועלען נישט שליסען זייערע אפמאכען וועגען דער לעהר ביז׳ן סוף יאהר 1936, וועלען נישט האבען קיין רעכט צוצוטרעטען צו א געזעלן-עקזאמען. אזוי ארום וועט פאר זיי פערמאכט ווערען דער וועג צו ווערען פולבערעכטיגטע האנדווערקער.

מיר לייגען ארויף די פליכט אויף די פערוואלטונגען פון די פעראייניגען אנצוווענדען ענערגישע שריט, כדי צו ווירקען, אז אלע האנדווערקער אהן שום אויסנאהם זאלען רעגיסטרירען אין די האנדווערקער-קאמערן זייערע לערן-יונגלעך ביז׳ן סוף יאהר 1936. צו דעם צוועק דארפען געשלאסען ווערען אפמאכען אויף פארמולארען, וואס זענען צו בעקומען אין דער האנדווערקער-קאמער. יעדער אפמאך דארף געשלאסען ווערען אין דריי אדער פיר עקזעמפלארען. דערפון ווערט איין עקזעמפלאר איינגעשיקט אין דער האנדווערקער-קאמער, דעם 2-טען בעקומט דער האנדווערקער-פרינציפאל, דעם 3-טען — דער פאטער, אדער אפיטרופוס פון לערן-יונגעל. אויב דער פרינציפאל געהערט צו א צעך, ווערט דער 4-טער עקזעמפלאר איינגעטראגען אין צעך. אויך צווישען א פאטער און זיין זוהן, מוז געשלאסען ווערען אן אפמאך.

די אפגעווינענע צייט פון דער לעהר קאן אין אפמאך ווערען פערעכענט. צו דעם צוועק דארף 2 עדות, (פון דעם בעטרעפענדען פאך) אין מאגיסטראט אדער גמינע-אמט א דערקלערונג, ווי לאנג דאס לערן-יונגעל איז געווען בעשעפטיגט ביי דעם האנדווערקער אויף דער לעהר. די בעשטעטיגונג ווערט בייגעלייגט צו דעם אפמאך, און ווערט אפגעשיקט אין דער האנדווערקער-קאמער. אין אזא פאל בעמט ארוט דער אפמאך אויך פערגאנגענע אפגעווינענע צייט אויף דער לעהר.

די דערמאהנטע אויפגאבע, וועלכע איהר דארפט איצט דורכפיהרען, איז אן אויסערגעוועהנליך וויכטיגע. דער טערמין, וואס איז פערבליבען ביז סוף יאהר, איז זעהר א קורצער.

די דערמאהנטע הנחה איז נוגע בלויז די ווויעוואדשאפטען וואס האבען צו רוסישען געביט.

צי קען מען בעשטראפט ווערען פאר נישט מעלדען דעם קאמארניק וועגען ענדערען דעם אדרעס?

כאראקטעריסטישער פראצעס אין היגען געריכט

(ל) בעכטען איז אין געריכט פארגעקומען א פראצעס געגען דעם בוי-אונטערנעמער טילער, וועלכער איז אנגעקלאגט געווארען, אז אין טאג פון א ליציטאציע, האט ער דעם קאמארניק נישט צוגעשטעלט דאס מעבעל.

טילער האט געהאט א הויז אויף טראמוואיאוא 11. יולי ד. י. האט טילער בעשלאסען צו פערקויפען דאס הויז, דער קויפער האט געשטעלט א בעדינג, אז אפרים טילער זאל זיך ארויסציהען פון זיין וואוינונג, וואס ער האט פערנומען אין דעם הויז, אויף וואס ט. האט מסכים געווען. דאס מעבעל האט ער אוועקגעשטעלט אין א שאפע, און צייטווייליג זיך אריינגעצויגען צו א קרוב.

אין מאי, האט די קאמונאלע קאסע געלעגט א סעקוועסטער אויף טילער׳ס מעבעל פאר א נישט רעגולירטען חוב, און אין אויגוסט האט דאס מעבעל געזאלט פערקויפט ווערען אויף א ליציטאציע. לבינו לבינו האט זיך טילער איבערגעטראגען אין א נייער וואוינונג, אויף זשעראמסקעגא 23. וואוהין ער האט אויך אריינגעשטעלט דאס מעבעל, דערוועגען האט ער אבער נישט מיטגעטיילט דעם קאמארניק, און ווען דער קאמארניק איז געקומען אין ליציטאציע-טאג אויף טראמוואיאוא 11, האט ער דאס מעבעל נישט געטראפען, צוליב דעם האט דער קאמארניק צוזאמענגעשטעלט א פראטאקאל.

דאס געריכט, אויסהערענדיג די טענות אנגעקלאגטען און פון די עדות, האט טילער פרייט, דאס געריכט האט דאס מאטיווירט, וואס דאס נישט מיטטיילען דעם קאמארניק וועגען ענדערען דעם אדרעס איז נישט קיין בעוויז, וועלען אויסבעהאלטען זיך פאר׳ן קאמארניק.

אפקלאנגען פון מארד אויף קילינסקיעגא 225

אין צוזאמענהאנג מיט׳ן מארד פון דעם 28-יעהריגען וואיצעק ציכעצקי (קילינסקעגא 225) האט די אויספארשונגס-מאכט שוין איננאנצען אויפגעקלערט די מאטיוון פון דעם פערברעכען און זוכט איצט דעם מערדער וועלכער איז באלד נאכ׳ן פערברעכען עוסלאפען.

ציכעצקי, אן ארבייטער פון דער פירמע אייזענבראם איז אין משך פון עטליכע יאהר אריינגעגאנגען צו א געוויסער קאלינקא (של. 1. מאי 45).

צוריק מיט צוויי יאהר, האט ציכעצקי חתונה געהאט מיט אן אנדערער און זיך בעזעצט מיט זיין פרוי אויף קילינסקיעגא 225, צו דער קאלינקא האט ער אבער נישט אויפגעהערט צו קומען אלס קאוואליער.

מיט א קורצער צייט צוריק, האט די קאלינקא זיך דערוואוסט פון דער מעשה, און די בעציהונג צווישען ציכעצקי מיט דער קאלינקא איז איבערגעריסען געווארען.

דער ברודער פון דער קאלינקא דער 19-יעהריגער אויגעניוש האט נישט געקאנט צו זעהען די יסורים און די בושה פון זיין שוועסטער האט ער בעשלאסען נקמה צו נעהמען.

ער האט זיך געשאפט א רעוואלווער און דער וויסענדיג זיך וואו ציכעצקי וואוינט זיך אוועקגעשטעלט ווארטען אויף איהם, ווען ציכעצקי איז ארויסגעגאנגען אין דער אוביקאציע, האט קאלינקא און איהם צוויי מאל אויסגעשאסען, איין קויל האט געטראפען ציכעצקין אין קאפ, ער איז אוועקגעפאלען א שווער פערוואונדעטער, קאלינקא איז אריבערגעשפרונגען דעם פלויט און ענטלאפען.

צום שווער-פערוואונדעטען ציכעצקי׳ן האט מען ארויסגערופען די פאגאטאוויע און אויף צום שפיטאל געשאפט.

די סעקציע האט פעסטגעשטעלט, אז ציכעצקי איז געשטארבען פון דער קויל, וואס האט איהם געטראפען אין מארך.

נאך דעם נעלם געווארענעם קאלינקא איז פונאנדערגעשיקט געווארען שטעק-בריף.

אוועקגעגאנגען מיט 10 טעג צוריק

און ביז איצט נישט צוריקגעקומען

דעם 13. נאוועמבער איז דער פרוי פון שוסטער יוסף יאקובאוויטש א מאן פון א פאטער פון צוויי קליינע קינדער, געהייסען די פרוי אנגרייטען פריהשטיק אויפ׳ן טיש און איז אוועקגעגאנגען אויף א מינוט פון שטוב. פון דעמאלט איז מעהר נישט צוריקגעקומען און יעדער שפור נאך איהם איז פערשוואונדען געווארען די צווייפעלטע פרוי האט געמעלדען אין דער פאליציי און אומעטום ווי ס׳האט נאר געקענט זיין אז דאכט, אז יאקובאוויטש קען זיין, ביז איצט האט ער זיך נישט אפגערופען.

די פרוי בעט יעדען איינציגען וועלכער עפיס וועגען איהם רחמנות צו האבען אויף די קליינע קינדער און מיטטיילען אויף צעגלאנא 8.

אונטערגעווארפען איהרע 5 קינדער

די מאמע א שווינדזיכטיגע, דער טאטע — א שכור, און 5 קינדער אויפ׳ן ברוק

(א) אויף דער בעשולדיגונגס-באנק אין קרייז-געריכט איז נעכטען געזעסען די 43-יאהריגע יולישאנא ווראבלעווסקא. וועלכע איז אנגעקלאגט געווארען, אז דעם 10-טען אויגוסט ד. י. האט זי אין דער אפטיילונג פאר סאציאלער הילף ביים מאגיסטראט (זאוואדזקא 11) איבערגעלאזט איהרע 5 קינדער אין עלטער פון 2 ביז 7 יאהר, און אליין נעלם געווארען.

די אנגעקלאגטע האט ערקלערט אז זי ליידט אויף שווינדזוכט, איהר מאן איז א שיכור און אויפגעטריבען, וועלכער זיצט איצט אויך אין תפיסה פאר ענטגעגענשטעלען זיך דער פאליציי. נישט האבענדיג קיין מעגליכקייט אויסצוהאלטען די קינדער, האט זי זיי איבערגעלאזט אין גאס. די פרוי בעט דעם ריכטער, צו פערמשפטן, כדי צו בעקומען א דאך איבער׳ן קאפ.

דאס געריכט האט זי פערמשפט אויף 6 חדשים תפיסה. אפצולעגען דאס אויספיהרען די שטראף.

פריהער ערמארדעט און שפעטער פערברענט

שוידערליך פערברעכען אין א דארף היינטער ראדאמסק

(א) אין דארף ראדשעוויצע, נעבען ראדאמסק, איז אויסגעפיהרט געווארען א שוידערליך פערברעכען.

אין דעם דארף האט, אין הויז פון סטאניסלאוו וויעצאק, געוואוינט זיינער א קרוב אלעקס קאלעט. דער ווירט, דערוויסענדיג זיך, אז דער קרוב האט א ,,קניפעל״, האט צוזאמען מיט זיינעם א שוואגער יוזעף אידזשאק אויסגעטראכט א טייוולאנישען פלאן, ווי אזוי צו קומען צו דעם אוצר, וואס האבען זיי געטון? א קלייניגקייט: ווען דער קרוב איז געשלאפען, האבען זיי איהם דערהרג׳עט. דערנאך האבען זיי דעם טויטען שפעטער ארויסגעטראגען אויפן בוידעם, און שפעטער אונטערגעצונדען ס׳הויז. דאס פערברעכען איז דאך ענטדעקט געווארען, און ביידע רוצחים זענען ארעסטירט געווארען.

1916 פאבאר

(א) אין דער צייט ביזן 30. ד. ח. דארפען זיך מעלדען צו איבער - רעגיסטראציע אין דער מיליטער-אפטיילונג ביי דער שטאדטפערוואלטונג (פעטריקאווער 165) די יונגליים פון יאהרגאנג 1916 — פון אלע קאמיסאריאטען — וועלכע האבען זיך נישט צוגעשטעלט צום בעשטימטען טערמין, מחמת בעגרינדעטע סיבות.

צוגאבי-פאבאר-קאמיסיע

דעם 28 ד. ח. אמטירט אויף פיעטריק. 165 א צוגאב-פאבאר-קאמיסיע, צו וועלכע ס׳דארפען זיך שטעלען אלע די, וועלכע וואוינען אין 1, 4, 6, 7, 10, 12, 13 און 14 קאמיסאריאטען, האבען נאך נישט רעגולירט זייער בעציהונג צו מיליטער-דינסט און בעקומען נאמענטליכע אויפפאדערונגען פון דער סטאראסטווע.

קאנטראלעס אויפ׳ן מילך-האנדעל

30 פראטאקאלען פאר עובר זיין אויף דער פעראדנונג

(א) אין שייכות מיט דער פעראדנונג פון לאדזשער וואיעוואדע וועגען דעם מילך-האנדעל אין געשלאסענע כלים אויפ׳ן שטח פון 7-טען און 10. קאמיסאריאטען, איז געשאפען געווארען א ספעציעלע קאמיסיע, וואס פיהרט אדורך קאנטראלעס. ביז איצט זענען געמאכט געווארן 30 פראטאקאלען.

נייע צוויי קוכען פאר ארבייטסלאזע

געעפענט אין הילפס-קאמיטעט פאר ארבייטסלאזע

(א) נעכטען איז אין זאל פון די פייערלעשער (באלוטקאווסקיעגא גאס) געעפענט געווארן א נייע קיך פאר ארבייטסלאזע. קומענדיגען דאנערשטאג ווערט געעפענט א נייע קיך אין לאקאל פון דער געזעלש. „פשישלאשטש״ (מלינארסקא 32). די קוכען זענען געעפענט געווארען פון הילפס-קאמיטעט פאר ארבייטסלאזע.

ס׳ווערען בעזייטיגט די הילצערנע הייזלעך

אויף פיעטריקאווער און אנדזשעיא

(א) אויף דער פעראדנונג פון דער בוי-אפטיילונג ביי דער שטאט-פערוואלטונג, וועלען אפגעראמט ווערען די הילצערנע הייזלעך אויף פיעטריקאווער גאס צווישען ראדוואנסקא און סקארופקא, אויך אויף אנדזשעיא 3, ווערען אראפגענומען עטליכע הילצערנע הייזלעך, אויך דאס הייזעל פיעטריקאווער 75, דאס הייזעל פיעטריקאווער 94, ווערט איינגעלעגט ווערען דעם קומענדיגען פריהלינג.

אפטייקען.

היינטיגע נאכט - דיזשורען

(א) היינט בייגאכט דיזשורירען: ס. קאן (פלאץ קאשטשעלני 8), א. כארטמוזא (פאמארסקא 12), ו. וואגנער (פעטריקאווער 67), י. זאיאנטשקיעוויטש (זשעראמסקיעגא 37), ז. גארטשעצקי (פושעיאזר 59), ז. שימאנסקי (פושנדזאלניאנא 75)

KINO TEATR
MIRAŻ
[illegible]

אנהייב 4 נאכמ.
היינט און פאלג. טעג!
דאס מעכטיגסטע פילם מייסטער-ווערק
רעצטע טעג פון
פאמפיי
מיליאניגע אויסשטאטונג!
אוימערן פראגראם:
די נייעסטע אקטואליטעטן פון P.A.T.

קיין ארץ-ישראל
דורך טריעסט און קאנסטאנץ.
שיפסקארטען
אויף הר-ציון און הר-כרמל.
פעקלעך קיין רוסלאנד
פינקטליך און שנעל
ערלעדיגט
דאס וועלט-רייזע-ביורא
Union Lloyd
42 פיעטריקאווער 42
טעל. 107-87.

Dr. med. H. LUBICZ
ספעצ. פאר הויט, ווענערישע קראנקהייטען און מענער-שוואכע
האט זיך איבערגעצויגען
פון ציגעל-גאס 7 אויף
69 פילסודסקיעגא 69
(רוג נארוטאוויטשא) טעל. 32-141

פון „כך היה אומר" ביז „כך היה מונה"...

פאבריקאנטען שרייבען אונטער א קאלעקטיווע אפמאך און ס'בלייבט ביים אלטען

(א) א דעלעגאציע פון די קל. פעראייבען, האט נכטען אינטערוועניערט אין דער וואיעוואדזטווע וועגען א בייעם קאנפליקט אין דער טריקאט-אינדוסטריע. נישט קוקענדיג דערויף, וואס מיט עטליכע טעג צוריק איז אונטערגעשריבען געווארען א קאל. אפמאך, ווערט דער אפמאך פון א גרויסע צאהל פאבריקאנטען נישט האנאריירט.

דער ענין ווערט איבערגעשיקט צום ארבייטס-אינספעקטאר, כדי צו בעשטראפען די דאזיגע פאבריקאנטען.

פאר אויספיהרען א גנבה

פערמשפט אויף א יאהר טורמע

(א) דעם 19-טען יולי ד. י. האט זיך אין [...]ין אין ווישניאווא-גורא געבאדען א מענדעל [...]קס, וועלכער איז צוריקגעקומען פון ארץ-ישראל. [...]י מלבושים האט ער אוועקגעלעגט אין א זייט [...]ן קליין אריין אין וואסער. פלוצים האט ער בע[...]מערקט, אז זיינע מלבושים זענען פערשוואונדען [...]צאמען מיט א פארטפעל מיט 150 זל. און א [...]ינגער פאר טויזענד זל. היות ווי פוקס האט [...]מערקט דעם חברה-מאן, וואס האט זיך געדרעהט [...]יי די מלבושים, האט ער געמאלדען דער פא[...]ליציי. מיט א צייט צוריק איז דער בחור, וואס [...]האט זיך ארויסגעשטעלט פאר לודוויק היימאן — [...]ארעסטירט געווארען.

נעכטען איז היימאן פערמשפט געווארען אויף [...] יאהר תפיסה.

[ז]עלבסטמארד פון א 23-יעהריג מיידעל

(א) אין איהר אייגענער וואוינונג (קרא[...]זעקיעגא 4), איז בעגאנגען זעלבסטמארד די 23-[...]יעהריגע אויגעניא מיעזשקאווסקא. אין א שווערען [...]צושטאנד, האט זי די פאגאטאוויע אפגעפיהרט אין [...]שפיטאל. די סיבה א קאנפליקט מיט די עלטערן.

באר איז פערלויף פון היינטיגען טאג

וועט דעצידירט ווערען די פראגע פון צונויפרופען די זיצונג פון נייעם שטאט-ראט

ווי מיר האבען שוין מיטגעטיילט האט די וואיעוואדישע אפטיילונג אפגעווארפען די וואהל-פראטעסטען, וועלכע זענען איינגעטראגען געווא-רען אין מירטען און ניינטען קרייז.

דער בעשלוס פון דער וואיעוואדישער אפטיי-לונג איז נעכטען צוגעשטעלט געווארען דעם וואיעוואדע צו דער ענגילטיגער בעשטעטיגונג. דער ה' וואיעוואדע וועט אננעהמען זיין בעשלוס אין פערלויף פון היינטיגען טאג דאן וועט גלייכצייטיג ארויסגעגעבען ווערען א פעראָרדנונג צונויפצורופען די ערשטע זיצונג פון ניי-געוועהלטען שטאט-ראט.

גדיניע — דער איינציגער פארט פון דער לאדזער טעקסטיל-אינדוסטריע

(אג) די פערשארפטע פאליטישע לאגע אין דאנ-ציג, די לאנגזאמע רעאליזאציע פון פראגראם פון היטלער-דייטשלאנד צו פעראייניגען דאנציג צו דייטשלאנד, ווי אויך צו אויפצולעזען די ווירט-שאפטליכע בעציהונגען מיט פוילען האבען דאס דאנ-ציגער פראבלעם ארויסגערוקט אויפ'ן ערשטען ארט פון ווירטשאפטליכען לעבען.

פאר דער לאדזער טעקסטיל-אינדוסטריע איז דאנציג א לאנגע צייט געווען דער איינציגער פארט. די אויסטויש - בעציהונגען צווישען דאנציג און לאדז זענען אויך געווען גרויס. צוליב דער השוואלי-זאציע פון דאנציגער גולדען האבען זיך די בעציהונ-גען א וואקעל געטון און די זעגען שוין נישט צוריק-געקומען צום גלייכגעוויכט.

לעצטענס האט זיך אבער די לאגע פולשטענדיג געענדערט. דאנציג אלס פארט פון דער לאדזער טעק-סטיל אינדוסטריע איז פולשטענדיג צוזאמענגע-בראכען, און זיין גאנצע ירושה האט איבערגענומען גדיניע.

דער גאנצער לאדזער האנדעל, בעזונדערס דער אימפארט פון טעקסטיל רוהה-שטאפען מעהט דורך גדיניען. פון יאהר צו יאהר שטייגט אלץ דער לאדזער אימפארט, וואס גאראנטירט די ווייטערדיגע ענט-וויקלונג פון גדיניע, אלס דעם איינציגען פארט פון דער לאדזער טעקסטיל - אינדוסטריע.

אקופאציע-שטרייקן און... ווינטער-הילף

פאר דער אומער יוד. בעפעלקערונג אין אלעקסאנדער

אלעקסאנדער (טעלעפאניש)

אין טענצער'ס פאבריק האט די טעג אויסגעבראָ-כען אן אקופאציע - שטרייק. דאס איז דער 14-טער שטרייק אין דער פאבריק אין משך פון דעם יאהר.

פריטאג איז פארגעקומען א קאנפערענץ מיט דער בעטייליגונג פון ארבייטס - אינספעקטאר פון לאדז. צו קיין אויסגלייך איז נישט געקומען.

א צווייטער אקופאציע-שטרייק האט אויסגעבראָ-כען אין בוזיק'ס פאבריק. בעת דער בוכהאלטער האט ארויסגעהאנגען א נייעם רעגולאמין, האבען די אר-בייטער איהם טעבאטשט און ארויסגעפיהרט פון דער פאבריק אויף א טאטשקע, און אזוי איהם טעפיהרט איבער די גאסען. די ארבייטער פאדערן צו בעזייטי-גען דעם בוכהאלטער פון זיין אמט. דערווייל זיצען די ארבייטער אין דער פאבריק.

דא האט זיך געשאפען א הילפס-קאמיטעט, וועל-כער פיהרט אדורך א ווינטער-אקציע פאר ארימע יו-דען. אין דער שפיץ פון קאמיטעט שטעהען: ראטמאן ב. קליין און מצד די האנדווערקער אברהם יאקובא-וויטש.

הערשקאוויטש

גרויסער ניי-יאהר-באל לטובת „אוזדראווויסקא" אין פילהארמאניע

די פאפולערסטע יודישע וואוילטעטיגע אינ-סטיטוציע „אוזדראוויסקא", וואס האט זיך מיט איהר בעזונדער פאמעליכער ארבייט קובה-שם געווען ביי די ברייטסטע יודישע שיכטען פון אונזער שטאט, האט בעשלאסען, כדי צו פערשטארקען די הכנסות, איינ-צוארדנען היי-יאהר א גרויסען ניי-יאהר באל אין „פילהארמאניע". זייט עטליכע וואכען ווערען שוין געמאכט די פארבערייטונגען צו דעם דאזיגען באל, וואס פערשפרעכט צו זיין דער שלאגער-באל פון דעם סעזאן, אין שפיץ פון דעם באל-קאמיטעט שטעהט קאנסול מאקס קאהן מיט זיין פרוי פע-ליציא ווי אויך די אנגעזעהענסטע פיל-טוער פון יודישען לאדז. צו דעם דאזיגען באל זענען צוגע-זאגט געווארען די בעסטע לאדזער קונסט-מאלער, וועלכע וועלען מיט זייער ספעציעל-פארגעברייטע דעקאראציעס פערוואנדלען די „פילהארמאניע" אין א „צויבער-שלאס".

קליינער פעליעטאן

משוגע, מטורף כי לעולם חסדו!

דאס — זאגט שמיל-שמעלקי — האב איך גאר נישט געוואוסט!! ס'זאל מיר גיין איינפאלען, אז דער שאניאווסקי — איז גאר משוגע, און אז מען בעדארף איהם צו שיקען אויף א „באדאניע" אין דער בעזפיעטשאלנע" איז מיר אויף א מינוט אפילו נישט געקומען אויפ'ן זינען!!

גיי, זיי א נביא, און ווייס פון פריהער-אויס — איידער ער האט געשאסען אויף די פיר יודען אויף דער יוסכאדניע-גאס. — אז ער איז נישט אין ארדנונג מיט דער יואליזע!!..

בנאמנות, עס האט זיך מיר גאר נישט געקאנט לייגען אויפ'ן שכל!

און פון דער צווייטער זייט געשמועסט: פאר-וואס זאל זיך עס טאקע נישט לייגען אויפ'ן שכל?!

וואס'אי די גאנצע מעשה מיט'ן „ארענדאוויק" און מיט'ן „דזשעניק נאראדאווי", און מיט'ן ענדרע קעל דעם קאוואלסקעלע איז דען נארמאל און מיושב?

וואס'אי, ברויך מען זיי דען נישט — און טא קיש וואס פריהער אלץ בעסער! — אוושאנדזשע אין קאכאנובעק!

איך זאל אזוי געזונד זיין, ווי זיי וואלטען זיך דארט אלע מחייה געווען, און דאס ביסעל קא-כאנובקער תושבים וואלט געהאט, מיט זיי די אמת'ע גרויסע שמחה! דאס וואלט דאך ערשט געווען דאס ריכטיגע „ס'וואי דא סוועגא", און מ'וואלט דארט געקאנט רעדען פאר פייע און פאר וואסער און אפ-טון אלץ, וואס דעם הארץ וואלט זיך נאר פערגלוסט, און א פייג וואלט מען זיי עפעס געקאנט טון.

ווארום צ'ווייסט דאך שוין — א משוגענער וואוויטעק איז געגליכען צו א דעפוטאט: ער איז ביע-טיקאלנע!

ווי די גמרא זאגט: „ביע טשעפאי ליכא, קאלי שפי טשיכא!"

און אז עס האלט שוין יא דערביי, וועט מען נאך אי"ה ברויכען אדורכצופיהרען א זאמלונג פאר דעם „משוגענעם" שאניאווסקי נעבעך!..

יא-יא, מאיא פאני!!

שמילשמעלקי

די בעסטע און געזונדסטע
זענען די 4-וואטקאווע גילזעז
„OSMAN"

Dr. med. L. Berman
[פ]עגעלביאנא 15, טעל. 149-07
[...]יעל-ארצט פאר מענער - שוועכע-בע[...]
[...]נדלונג און סעקסועלע בעראטונג
[...]נמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אווענט.
זונטאג פון 9—1 פארמיטאג
[...] אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזען

[ט]עאטער „ראזמאיטאשטשי"
ציגעל-גאס 27. טעל. 112-25.
[פ]רייזען - פון 54 גר. ביז 2 זל. מיט אלע צוגאבע.
ניייעס! צום ערשטען מאל אין דעם סעזאן ניייעס!
די גרעסטע אטראקציע אין לאדוש.
2 עקסטרא הנחה-פארשטעלונגען! נאר 2 מאל
היינט, דינסטאג און מארגען מיטוואך, 9.15 אווענט
לעצטע גאסטשפילען פון אמעריק. וועלט-קינסטלער לוסי און מישא גערמאן
אויף ספעציעלען פערלאנג פון לאדזשער סובליקום דער גרויסער וועלט-שלאגער
מאמע און שוויגער
בילעטען פון 11 פריה אין קאסע פון טעאטער.
[...]כטונג! דאנערשטאג, ד. 26
גרויסע הנחה-פארשטעלונג
פאר די ברייטעסטע מאסען
[נ]אר 1 מאל צו ביליגע פרייזען
[...]ן גרעסטע וועלט-סענסאציע
„רחל'ס קינדער"
[ב]ילעטען פון 54 גר. ביז 2 זל.

[ד]ער גורל פון א פרוי

סענסאציאנעלער און שפאנענדער ראמאן

(14

[...]אזוי ווי דער געשפרעך איז שוין אוועק פון ביי[...]ם און איז שוין געווארען מעהר היימיש, האט [אלעק]סאנדער שוין געהאט מוט א פרעג צו טאן:

— אייער נאמען איז שאכטנער. מיט מיר אויך [...] איז געפאהרען איינער א שאכטנער. איז ער [...]יט אמאל אייער קרוב?

[א]לעקסאנדער האט בעמערקט, אז די פרוי האט [...] דאס מויל עפעס צו זאגען, נאר זי האט [...]יך גלייך געכאפט אויף צוריק. א מינוט האט זי [...]ווייגען און נאכדעם, נישט זיכער ארויסגעזאגט:

— נייז, נישט מיין קרוב. קיינער פון אונזער [פ]אמיליע איז פאר דער לעצטער צייט נישט געקומען [קי]ין אמעריקע.

[א]לעקסאנדער האט פערשטאנען, אז שאכטנער [...] געזאגט, אז מען זאל וועגען זיין בעזוכען זיך [...] אמעריקע קיינעם נישט דערצעהלען... ער האט [...] פערענטפערט:

— יא, פערהאן א סך שאכטנערס אויף דער [...]לט.

[א]לעקסאנדער האט איינגעזעהען, אז מעהר ווע[...] שאכטנערן וועט ער ביי דער פרוי שוין נישט [...]עפינען. ער האט דאן ווידער גענומען רעדען [...] צוועקס צוליב וועלכען ער איז אהער געקומען. [...] האט זי פארט געמאכט פאר אנ'אבאנענטין פון [...]טאל. זיך מיט איהר נאהענט געזעגנט און איז ארויס פון צימער. אין קארידאר האט ער זיך אנ-געשטויסען אן דער דינסט. געזעגענדיג זיך מיט איהר, האט ער איהר דערלאנגט די האנד און געהאלטען איהר האנד אביסעל לענגער ווי געוועהנליך....

אויף מארגען איז ער אראפגעפאהרען אין ביורא פון זשורנאל, אפגעגעבען דעם אנגענומענעם אבאנ-טענט, און חשבון'ירט, אז די שטעלע איז נישט פאר איהם און אפגענומען די פוצעהן דאלאר קוויטונג.

ער איז צוגעפאהרען צום פלאץ, וואו עס האט געוואוינט שאכטנערס קרוב און ארומדרייענדיג זיך אין צענטראל פארק, האט ער געהאלטען אנ'אויג אויפ'ן הויז.

ער האט געוואלט זיך נאך אמאל טרעפען מיט דער דינסט און זיך מיט איהר נאהענטער בעקענען. ערשט צוויי א זייגער איז זי ארויסגעקומען. אריינ-געגאנגען אין פארק זיך דארטען אביסעל ארומגע-דרייט און זיך צוגעזעצט אויף א באנק. אלעקסאנ-דער איז דאן פערביינעגאנגען און זיך געמאכט ווי ער וואלט זי פלוצים דערזעהען און ווי דאס וואלט פאר איהם געווען א זעהר אנגענעהמע איבעררא-שונג:

— א, וואס מאכט איהר מאדאם... ענטשולדיגט, דיגט, איך ווייס אפילו נישט אייער נאמען!

— אנא האפמאנסטאל.

— זעהר אנגענעהם! ענטשולדיגט, אויב איך צוויטיג זיך אויף אייך ארויף.... א פרעמדער דא אין לאנד... איז גוט צו טרעפען א לאנדס-פרוי.

— פערקעהרט. פערקעהרט! אייער קאמפאניע איז מיר זעהר אנגענעהם!

— נו, דאס איז שוין א קאמפלימענט און לאזט איבער צו מיר. אבער אהן קאמפלימענטען, אייער העפליכקייט רירט מיך... טרעהאן איך אן-אמת דייטשע זאכטפוינדליכקייט און ווארעמקייט.

אנא האט זיך זעהר פרייט צעשמייכעלט פון די ליבע-געזאנגען און איהם איינגעלאדען, אויב ער האט נאך צייט, זיך צוצוזעצען.

— איך האב מענוג צייט, — האט אלעקסאנדער ליבליך, א זאג געטאן. — אך, סארא וואונדערבאר רער טאג. אין אזעלכע טעג בענקט זיך אזוי א היים... נישט גוט צו זיין עלענד אין א פרעמדער שטאט!

אנא האט אויף איהם מיט רחמנות א קוק געטאן און זיך אויך געטוהמט בעקלאגען:

— יא, עס בענקט זיך! איבערהויפט ווען איך דערמאהן זיך, וואס איך בין דא אין אמעריקע...

— מען קאן לייכט זעהן, אז איהר זייט פון א גוטער פאמיליע. אייערע אידעלע מאניערען זענען הדרות דערויף.

אנינען זענען אויש די אויגען פערטאסען געווא-רען פון תענוג:

— נו, דאס איז שוין זיכער א קאמפלימענט!

אלעקסאנדער האט געוואוסט, אז ביי א מיטעל-יאהריגער פרוי, אז מען רופט ארויס רחמנות צו זיך איז איין שפאן פון ליבע. ער האט זיך ווידער ווי-דער גענומען בעקלאגען:

— ווען איך האב דא כאטש קרובים, וואו מען זאל קאנען אין אנ'אומעטיגער מינוט ארויפגיין און זיך אביסעל ארויסרעדען פון הארצען, וואלט אפשר געווען אביסעל לייכטער...

זיי זענען נאך אזוי לאנג געזעסען און גערעדט. יעדער איינער האט דערציילט וועגען זיך. אלעקסאנ-דער האט געקליבען אזעלכע רייד, וואס זאלען טרע-פען אין ציל און געווינען דאס הארץ פון דער מי-טעל-יאהריגער פרוי. צעווארעמט פון סענטימענטא-לע רייד זענען זיי אין פערלויף פון געשפרעך גע-ווארען זעהר גוט בעפריינדעט, און אנא האט איהם איינגעלאדען, ער זאל אריינקומען אין הויז:

— קיינער איז אין דערהיים נישטא.. די באלע-באטים וועלען ערשט אהיימקומען שפעט אין דער נאכט, אויב איהר ווילט, קומט ארויף, וועל איך מאכען א גלאז טיי.

נאכדעם ווי זיי האבען געמיטליך אפגעטרונקען טיי און זיך הארציג דורכגעשמועסט וועגען פערשי-דענע זאכען, האט זיך אלעקסאנדער אנגערופען:

— איהר האט זעהר א שיינעם אפארטאמענט.

— איהר האט איהם נאך אינגאנצען נישט גע-זעהן. איהר ווילט זעהן אלע צימערען?

— פארוואס נישט? אם קען עס שאטען?

— זי האט איהם געפיהרט, געוויזען די צימע-רען, ער האט געקשטערט מיט די אויגען, אפשר וועט ער געפינען עפעס א שפור פון שאכטנערן.

אויף א טאג האט ער געזעהן ליגען עטליכע בריף. ער האט כלומרשט גענומען בעוואונדערען די שיינקייט פון טאיץ, האט געשטאנען א ביסעל לענגער און געשיקט איבערגעקוקט די בריף. קיין איינער איז נישט געווען פון שאכטנער.

— און דאס איז אונזער צימער פאר געסט, האט זי א זאג געטאן, אנווייזענדיג אויף א קליין, זייטיג צימערעל. אלעקסאנדער האט איצט איינגע-זעהן, אז ער קען מיט איהר פערפיהרען א געשפרעך, דורך וועלכען ער קאן פון איהר ארויסנארען ידיעות, וואס זענען פאר איהם נויטיג. ער האט מיט געמאכ-טען אינטערעס א זאג געטאן:

(פארטזעצונג קומט)

עטאַטער, מוזיק און פערווייל[ונג] (קאָמוניקאַטען)

לוסי און מישאַ גערמאַן צום ערשטען מאָ[ל] דעם סעזאָן אין דעם גרויסען שלאַגער „[...] און שוויגערין" אין טעאַטער „ראָזמאַיטאָשטשי"

כאָטש דער מאַטעריעלער און מאָראַלישער [...] פון די צוויי בעליבטע אמעריקאַנער קינסטלער לוסי [און] מישאַ גערמאַן וואַקסט פון טאָג צו טאָג אויף זייער [...] סענסאַציאָנעלער אויפפיהרונג „רחל'ס קינדער" — אויף די פילע ווענדונגען פון פערשידענע גרופּען לאָדזער טעאַטער-עולם האָבען לוסי און מישאַ [...] מיט זייער טרופּע בעשלאָסען היינט, דינסטאָג און מיטוואָך אויפצופיהרען נאָר 2 מאָל צו בוליגע [...] פון 54 גר. ביז 2 זל. דעם גרויסען שלאַגער „[...] שוויגער".

פון פוילישען שטאַטישען טעאַטער

היינט, 8.30 אָוונט טרעט אויף די רעפּערט[ואַר] אָפּערע. עס ווערט געשפּילט „ריגאָלעטאָ". מאָרגען, מיטוואָך 8.30 אָוונט ווערט געשפּילט „[...] יעלאַ און קריסטינאַ".

עס ווערט צוגעגרייט אין פוילישען טעאַטער [...] רונג צום אָנדענק פון גרויסען פוילישען שריפטשטעלער סטעפאַן זשעראָמסקי. עס וועט געשפּילט ווערען זיי[ן] סקי'ס „רוזשאַ".

גרויסער סימפאָנישער קאָנצערט איינגע[אָר]דנעט דורך דער געזעלשאַפט „קולטור-ליגע" [...] אין פילהאַרמאָניע

זונטאָג דעם 29 נאָוועמבער 12 בייטאָג, ווע[ט] האָבען אַ גרויסע קינסטלערישע אַטראַקציע: דער [...] נישער אָרקעסטער צוזאַמען מיט'ן בעליבטען פּאָלק[...] ביי דער געז. „קולטור-ליגע" וועלען געבען אַ פּרעכ[טיגען] קאָנצערט, וואָס לאָדז האָט שוין לאַנג נישט געהערט. [...] פּראָגראַם געהען אַריין די וואונדערבאַרע מוזיק-ווער[ק] גריגס „פער גינט", וואַגנערס „פּאָלאָנעז" און „[...] דער" שובערט'ס „נישט פערענדיגטע סימפאָניע", [...] דוג'ס „פירשט איגאָר" און „דאַרף באַר" און [...] פּרעכטיגע פאָלקס-לידער מיט דער מוזיק פון [...]

ראַדיאָ - פּראָגראַם

דינסטאָג, דעם 24-טען נאָוועמבער

6.33 גימנאַסטיק, 6.50 מוזיק (פּליטען), [...] ידיעות, 7.35 מוזיק (פּליטען), 8 אודיציע פאַר [...] 11.30 אודיציע פאַר שולען, 11.57 צייט-סיגנאַל, [...] פּליטען, 12.40 שלעזישע לידער (פּליטען), 12.50 [...] 1 אָפּערעטען - פּאָפּורי (פּליטען), 2.57 לאָדזער [...] 3 וואַרשעווער אַפּטליכע ידיעות, 3.15 רעקלאַמע - קאָ[...] 3.40 „פּאָלקעס" (פּליטען), 4 מעלאָדיעס פון פ[...] קלאַנג-פּילמען, 4.15 פון פּ. ק. אָ. 4.30 לידער-קאָנ[...] 5 דערצעהלונג, 5.15 קאַמערעל - מוזיק, 6 אַקטו[עלע] שמועס, 6.10 ספּאָרט-שמועס פון קראָקאָ, 6.30 רעפ[...] וועגען דער ווינטער-הילף אַקציע פאַר אַרבייטסלאָז[ע] אַקטועלער שמועס, 7.20 ליטעראַריש - מוזיקאַליש[ע] דיציע, 8.15 סימפאָנישער קאָנצערט (פון לע[מבערג]) 10.30 פּאָעזיע, 10.45 טאַנץ-מוזיק.

אַטענטאַט אויף יודיש טעאַטער אין לאָדז

אונזערע אינפאָרמאַציעס וועגן פערטרייבען דאָס יודישע טעאַטער פון טעאַטער „ראָזמאַיטאָשטשי" אין לאָדז, האָט געפונען אַן אָפּקלאַנג אין די „ידיעות פון יודישען ארטיסטען - פעראיין אין פוילען". מיר לייענען דאָרט אונטער'ן טיטל „אַטענטאַט אויף יודיש טעאַטער אין לאָדז", אָט וואָס:

„חבר לאָדזער „נייער פאָלקסבלאַט" און אונזערע לאָדזער חברים אַלאַרמירען אונז, אַז „ראָזמאַיטאָשטשי" ווערט פערדרונגען פאַר אַ פּויליש טעאַטער. ביי אונזער גרויסער אָרימקייט אין טעאַטער־בנינים אפילו אין די גרויסע שטעט, הובען אַוועק די יודישע אונטערנעהמער פון לאָדזער „ראָזמאַיטאָשטשי" נאָך איין פּלאַצובקע פון די געצעהלטע פּלאַצובקעס וואָס מיר פערמאָגן נאָך.

וואו זענען די זיסע רייד פון די הערן מילשטיינס וועגען פלעגען יודיש טעאַטער אין זייער בנין?

וואו זענען זייערע פערזיכערונגען, אַז אויב דער אַרטיסטען - פעראיין וועט זיי מאַכען הנחות וועלען זיי זייער בנין אויף שטענדיג שטעלען אין רשות פון יודיש טעאַטער? דער פעראיין האָט די הנחות געגעבען אָבער דער טעאַטער - אונטערנעהמער, ווי ס'זעהט אויס, האָט פרעה צו בלייבען ביי זיסע ווערטער און סתם־צוזאַגען.

צי האָט דען דער יודישער אַקטיאָר מיט זיין מינימאַלען לוין פאַר זיין שווערער ארבייט נישט געהאָלפען די איינגענטימער אויסהאַלטען דעם בנין? צי זאָגען די אינהאַבער וועגען פערדינט ביי אַזעלכע אימפּרעזעס ווי „טראַנאַק־נאַסטשפּילען" און „יאָשע קאַלב"?

ס'איז אַ פּפּוישע בויזון פּוּנה דערביי, אָדער אַ זשעטעט כּלפּי ח״ו...

מיר וועלן אַזאַ „ביסען" לייכט נישט אַראָפּשלינגען. אַלע מיטלען וועלען מיר אָנווענדען כדי צו צווינגען די ה״ה מילשטיינ'ס צו האַלטען זייער צוזאָג.

און מיר וועלען נישט בלייבען אַליין: מיט אונז וועט מיטגעהען די גאַנצע יודישע לאָדזער געזעלשאַפטליכקייט, וועלכע איז פּעראינטערעסירט אין דער עקזיסטענץ פון אַ סטאַבילען יודישען טעאַטער ביי זיך אין שטאָט".

דאָס איז, ווי מיר זעהן, די שטעלונג פונעם יודישען ארטיסטען - פעראיין צו דעם ענין.

ביי דער געלעגענהייט איז כּדאַי אויך אָנצעווייזען אויף דער נישט דערהערטער קרימינעלער־ישער בעציהונג, וואָס די בעזיצער פון „ראָזמאַיטאָשטשי" ווייזען אַרויס צו דער יודישער געזעלשאַפט. זיי פּרובען אפילו נישט זיך צו פערענטפערן פאַר'ן יודישען עולם, פאַר וואָס זיי פירען אַזאַ סקאַנדאַליעזען אַקט לגבי דער יודישער טעאַטער־קולטור אין לאָדז. זיי פּרובען מיט גאָרנישט אויפצוקלערען דער יודישער עפענטליכקייט, וואָס עס זענען די סיבות, וואָס קענען בערעכטיגען, אין היינטיגער שווערער צייט פאַר יודען — אַוועקצונעהמען אַ יודישע עקאָנאָמישע פּאָזיציע.

ספּעציעל איז דאָ געמיינט דעם בעקאַנטען יודישען האַנדלער־דירעקטאָר ה' סענדאָוואַסקי, וועלכער איז איינער פון די מיטאייגענטימער פון „ראָזמאַיטאָשטשי". נישט קיסענדיג, וואָס מ' האָבען איהם עפענטליך אָנגעפרעגט זיין שטעלונג אין דער פראַגע, האָט ער נאָך ביז איצט נישט געפונען קיין נויטווענדיגקייט צו געבען אַן אויפקלערונג דער יודישער געזעלשאַפט, פאַר וועלכע ער, אַלס בעל־טוער, דאַרף טראָגען אַ געוויסע אחריות.

דער פערהעהרים ווערט נאָך גרעסער מיט דער פעסטשטעלונג פון יודישען ארטיסטען - פעראיין, אַז די מיטאינהאַבער, הערן מילשטיינ'ס האָבען פערזיכערט דעם פעראיין צו שטעלען שטענדיג זייער טעאַטער־בנין אין רשות פון יודישען טעאַטער.

אַרויסטרייבען בעשעפטיגטע יודען פון אַ יודישער אונטערנעהמונג געהערט, הייטצוטאָג צו אַ גאָר גרויס פערברעך, נאָך גרעסער ווערט דאָס זעלבע פערברעכן, ווען עס האַנדעלט זיך וועגען אַזאַ וויכטיגען קולטור־צווייג, ווי עס איז יודיש טעאַטער.

שבת, דעם 28-טען נאָוועמבער ד. י.

9 אַ זייגער אָוונד קומט פאָר אין לאָקאַל פּיעטריקאָווער 101 (2. אָפיצינע, 1. שטאָק)

משה בראָדערזאָן =

אָוונט

אין שייכות מיט'ן דערשיינען פון זיין נייַ בוך א. נ. „פאַרשמעלונגען".

פירמע „דראַסטאַ" בעשטייערט זיך מיט 5 פּראָצ.

פון היינטיגען טאָג-פּדיון לטובת די אלמנות פון די קדושים

די פירמע „דראַסטאַ" (שרודמ. 6), האָט זיך בעשטייערט מיט פינף פּראָצ. פון היינטיגען טאָג-פּדיון לטובת די אלמנות און יתומים פון די קדושים זענדעל און בערקאָוויטש.

ס'איז צו האָפען אַז אַנדערע יודישע פירמעס וועלען נאָכטון דעם בייספּיל.

וואַרשאַווער אַפּיציעלע בערזע

17-טען נאָוועמבער

דעוויזען:

האָלאַנד	287 50
לאָנדאָן	26 98
ניו-יאָרק (קאַבעל)	5.31.25
פּאַריז	24.72
פּראַג	18,78
ציריך	12215

אַפּיציעלע פּראָצענטיגע פּאַפּירען

באַנק פּאָלסקי	1.11,50
3 פּראָצ. אינוועסטיציע I. פּרעמירטע	66,50
3 „ „ II.	65.
4 „ דאָלאַרובקע	4750
7 „ סטאַביליזאַציע	474.
5– „ וואַרשאַווער	54.75
5– לאָדזער	49.

Dr. REICHER

פּאָלודניאָווע 28. טעל. 201-93

ספּעציאַליסט פאַר מענער - שוועכע - בעהאַנדלונג

ספּעציעלע בעהאַנדלונגען פון פּסיכאָ - אַנאַליז

נעמט אָן פון 8—11 פון 5—8 אָוונט.

זונטאָג און יום טוב פון 9—12.

Dr. med. Trepman

ספּעציאַליסט פאַר טריפּער, סיפילים און הויט-קראַנקהייטען.

בעהאַנדלונג פון מענער-שוועכע.

זיעלאָנאַ 6, טעל. 234-12

נעמט אָן פון 8-11 נאָכמ. און פון 6-8 אָוונט.

ציהונג פון דער מלוכה=לאָטעריע

2-טע קלאַס; 4. טאָג

100.000 zł. — 37520 64313
50.000 zł. — 94845
5.000 — 13065 54373
2.000 — 93455 179362
1.000 zł—66622 114228 129307 162536 171750
500 zł. — 14336 17975 32380 43297 80137 107402 120375 129468 178316 186285 187305
400 zł. — 41441 55255 69798 93870 94312 100286 102956 139468 147448 183316
250 zł. — 2861 6641 33398 40285 43945 47729 63099 69508 70450 71158 89776 125039 142004 142174 177721 187658 192984
Po 200 zł. — 9017 10189 13112 23284 31398 36655 37452 46727 55263 59100 59553 69168 87551 97114 99129 102889 103671 114957 116397 118115 118536 119852 120804 125126 135021 141401 146242 150294 151565 161784 176664 177252 178110 181755 181884 186857 191265 191840

Po 50 zł., z literą s po 150 zł.

823 43 479s 598s 994s 1032s 797 867 929 59 2004s 16 165s 233 45 560s 84 664 718 913s 20 3066 157 290s 1 408s 625s 42s 4053 88s 101 10s 333s 793 853 76 79s 912 57s 5062 284 581 699s 727 833 927 6033 91 520 791s 842 7031 244s 373s 705 837 988s 8181 233s 354 9369 412s 26

10193 845s 11114 442 594s 785s 916s 66 12615 27s 854 55 13319 585 738s 14098 147s 423s 45 521s 25s 64 66s 696s 817 50s 15147 232 550 73 688 91 917 16351 605 53s 931 54 17060s 132 39s 298s 529 811 59s 949 80 18089 198 427 42 595s 820s 65 907s 19107 266 549 98s 766 882s

20482s 554s 701 89 847 21363s 507 628s 710s 969 93s 22223 527 59s 647 857 23099 209 306 97 658 849s 24179s 562 832 33s 74 85s 25419s 726 86 92 856 999 26062 207s 10s 388 569 602 726s 863 27472s 557 978 28102 15 370 408 514 51s 65s 88 623s 795 812 29242 375s 97 406 31s 35s 765 686

30060s 115 918 31168 451s 67s 643 704s 993s 32007 61s 511s 47 73 33059 231 97s 746s 862s 95 34065 136 360 747s 812 35182s 309s 901s 36455 538s 656 786s 37073 215 45 520 38138s 59s 338 828s 88s 39044 117s 205s 24s 326 75 679 733s

40066 147 318s 401 835 950 41196s 222 841 42108s 51s 84 300 35 91 410s 522s 807s 43057s 479 732s 69 945

44089 447 79s 590 626 45144s 45 67 240 330s 546s 66s 58 743s 46189s 279 86s 468s 151 654 743s 902 47050s 237s 324 63 455 729 80s 94 49119 722s 853s

50044s 101s 496 690 766 853s 62s 977 88 92 51151 218 680 835 52005 813 925s 53028 42s 95s 453 512 689 747 801 20 54243 499s 618s 44 55363 744 64 938s 56072 80 522 54 57026 105s 793 905 74s 58058 129 716s 879 922s 59117 203 96 947

60179 828 61108 486s 591s 629 30 737 74 877s 99s 62037s 121 22 72 280 678s 806s 63045 275 332 33 493 695 64 439 567s 759 65057 60s 374 487 511 900s 66026 841s 920 79 67245 25 318 68351 589 750 828s 69047 169 204 43s 607 710

70027s 248s 736 979 71044 6 104s 393s 436s 584 730s 47 72005 88 397s 624 754 78s 73044 93 451 606 718 942 74026s 316 454s 695s 734s 895 935s 75178 256 325 498s 76128 88 210s 28 755s 874 78 27054s 573 4 78113 25s 71s 234s 303s 634 728s 843s 79 79050 112 567 9s 646 726

80047s 255 417 679 679 835 81426 84s 790 82022s 34s 113 487s 848 83007 50 149s 301 713s 911 23s 84149 862 973 85011 491s 520 48s 95s 631 42 776 86104 58s 270s 370 526 953 87048s 254 322 546s 88552 660 809s 47 83 920 89015s 110 264 335s 841 912s 34

90194 316 443 91061 148 201s 786s 954 85s 92127 229 381s 976s 93281 383 443s 537 714 815s 950s 94357 71 615s 789s 95266 380 574s 96391s 505s 919 27 97317 545 850s 98165 222s 99085 527 750 825 44 75 903 41

100363 70s 8 633s 41s 750 808s 988 101057 103 460 102130 247 346 408 650 956 103054 303 723 67 955 104003 230s 84 870 105119 983 106219s 22 707 969s 89s 107095 98 432 5 583 689 889 994 108103s 52 401s 877 953 109004 46 96s 304 974s

110041 402 632s 821s 111383 750s 40 112516 855s 113178s 361 95 416s 27s 673 673 815 22 930 114394 577 94 600 882s 115129s 219 425s 756s 944s 96s 116524 612 117027 170 703 953 118039 86 100 37s 253 369 96 878 119477s 83 531s 45 79s 616 47 720 8s 989

120014 78 381 443 981s 121002 30s 539s 605 790s 122018s 120 76s 637 729 123317 388 400 71 84 569 84 677 91 124115 240s 345 503 986 125140 287 804 57s 126313 927 127170s 77s 208 28s 9 385s 514 16 625s 738 67 128124 436s 832 129037s 241 355s 647 823s

130150 510 655s 851 958 131089 311 82 437 811 132201 94 369 470 133161 204s 13 24s 505s 17s 802 134399s 708 998s 135013 335 480s 528 758 944s 136086s 176 300s 440 891 137260 302 738a 138047 254 63s 316s 456s 780 812s 53 139068 86 151 220s 409s 773s 81s 995s

140075s 365 474 77 929 141122 238 51 540 142097 200 702 73 885 143167s 463 775 144190s 265s 644s 772s 145099 267 359 467 833 146024s 242 325s 545s 147282s 448 800 148031 133s 36s 238s 435 43 549 658s 734s 937s 149083 271s 316 29s 479s 587s 620 88 970s

150001 161 294 626 57s 71 745 50 77 151035s 116 312 692 913s 152151s 296 412s 656s 153022 348 666 932s 68s 93 154035 131 400 745 877 155539s 656 75 846 994 156018s 99 393s 545s 92s 721 157014 114 412s 69 893 158074 80 168 354s 420 674s 59 714 899s 159255 375 601s 719 824

160136 230 693 886s 161084 104 277 577 608s 946 162068s 343 454 676 871 84 391 163352s 469 74s 98 734 800s 1644002s 466 81 643 944 165039 516s 610 28s 736 960 166146 220s 79 80s 665 784 167125s 379s 659 907 168028 85 300s 329 71 93 510 669 811s 169162 479s 479s 740 52 55 809s

170081 400 36 706s 43 855 171228s 592 911 172 115s 459s 955 173134 273s 78s 486 531 99 969s 174059s 69 135s 329s 476s 99 610s 746 908 175031s 166s 479 94 95s 827 176016 27 276s 356s 90s 3s 417s 534s 609 763s 976 177141 227s 745 57 674s 83s 809 32 43 79s 942 178065s 88 114s 35s 236s 405 887 179232 308s 44 480

180513s 65 849 181007s 407s 572 975s 182045s 251s 475 519 706 839 183027s 222s 6s 184004s 253s 61 663 761 185040 293s 371s 408s 79 522 665 93 186114 469 534 772s 814s 918s 187155 401 757 68 859 67 188100s 291s 98 502 652 971s 189070s 282 364 493 777

190021 111s 92 208s 91s 601 874s 948s 68s 191062 325s 47 745 192404 856s 193012s 37s 174 534s 605 706 908 27 194124s 60 232 721s 42s

CIĄGNIENIE II

25.000 zł. — 87410
10.000 zł. — 140978 115363
5.000 zł. — 185735
2.000 zł. — 56576
1.000 zł.—9208 146249 153344
500 zł. — 5095 4942 8268 29625 51162 70817 107119 108124 120357 134594 131959 121479 159181 135702 167673 167676
400 zł. — 14788 31151 35655 48266 50332 57535 58574 64352 152998
250 zł. — 1833 21149 21835 27272 37529 43866 44119 49682 73593 85398 104883 107667 116450 134207 164445 81148
Po 200 zł. — 2548 14140 21661 24640 26596 50495 51123 54646 56673 60192 64300 70098 27376 90009 99399 94212 110384 126197 132198 133193 134315 158119 196632 146632 149053 152880 163997 177991 179567 186712 188429 189183 193011

Po 50 zł., z literą s po 150 zł.

124s 518 822s 1217s 350 408s 879 2435 3369 426s 736 4069 942 5081 486s 533 603s 922 6201 95 540s 624 814 7608 999 8056 162s 246s 9535 808

10034 11183 304 640 12017 629 13121s 230 361 865s 14129s 15345 490 734s 803s 16099 141s 45s 57 251s 405 942 17074 81 373s 951 18046s 323s 66 555 19605s

20921 26 99 21105s 640s 943 46 23518 961 24669 25202 326s 26132 78 326 483s 685 740 900s 27280 736s 931 61s 86s 28024s 48 321 29251 494 628

30298s 31341 548 32239 328s 33072 33072 350 585s [illegible] 34063s 35522s 36221 979 98 37181 355 938s 38182 768s 88 929 39082s 386 926

40177 819 41233 619 42476s 977 43172 938 69s 45538 46105s 486s 793 47251s 389 774 92s 963 4856 685 741 933 49096 166 740s 936s

50435 63s 51050s 52337s 918s 53113 216 93 413 61s 54075s 185 417 42 911s 55594 643 886 56306 509s 57219 325 417s 549 99s 893s 58134 287 59102s 998

60671 61784s 933 62016s 251s 251s 96s 63051 640s 42s 64265 73 367 492 745 47s 90 65526 702s 66033 712s 896 67295s 854 68067 159 483s 69077 91s 728s 49 833s

70264s 764 922s 71317s 586 735 38s 72142s 603s 73401 74358s 995s 75049s 271s 763s 819s 77 76230 37 91s 367s 402 983 77296s 981s 78027 455 521 718 79153 232 342 478s 724 934 86

80095 118 290 441s 88 81434 770 82516s 83083s 183s 231s 967s 84319 68s 85639s 747s 86928 48s

87026 173s 258 536s 88726 558 758 975 89066s 437 90002 671 859 91434 846s 997 92072s 200s 343s 59 702 93956s 94231 95498 677 709 863 921s 37 96744 48 956s 97529 83s 98627s 966 99072 132 484s

100071s 897 101034 248s 302 722 102086 572 103321 838 104102s 451s 548 742s 985 105243 631 736 106795 107119 84s 108022s 229s 585 986 109142 301 759

110416 513 625 810 11013 112066 802 927 113019 883s 114197 301s 434 55 620s 985 115635 922s 116869 117114s 350s 429s 879 118923 93 119112s 272s

120059 121184 348 675 736s 985 122436 51 85s 609 937s 858s 123226s 124499 526s 979 125174s 266 391s 636 760s 126239s 530s 604 726s 844 127114s 390 668s 922 128121 788 129452s 604 786 880s

130184s 576 131122s 216s 81s 645s 734 133242 520 920s 134044 171 312 700 135070 298s 420s 721s 136549 137082 138065s 351 560 604s 781 139301 426 558s

140061 838s 141066s 92 144 962 65 70s 142766s 143113 803s 991s 991s 144172s 932s 145057s 114s 421s 146324s 80 148476 814s 30 149068 114 458 673

150703 822 151073s 384 928 152805 153743s 154874 81s 155511s 156060 292 494 744s 945s 157262s 452s 818s 158617 159129 775

160083 161321s 162134 475s 782 164044 162s 415s 625 758s 165283s 720 166078s 167 289 302s 167063 111s 358s 168471 580 897 913s 169084 265s

170278s 342s 535 172061s 104 96s 940s 17311s 676s 175251 724 816 176242 371 661s 766s 177096 97 531s 77 710s 178122s 29 889 916s 31s 179761s

180838s 181063 984s 182753 838 907s 183254s 76 710 48 184091s 528s 185018 37s 52 623s 982 186878 187187s 301s 417s 87 589s 973 188031 214s 535 676 776s 189065 405s 13 739s

191051 447 192302 413s 582 722 986s 193050 228 843 194116 39 298s 993s

CIĄGNIENIE III

Po 50 zł., z literą s po 150 zł.

101s 542s 634s 1657 702 920s 23 2762s 862 3238 536s 4184s 322 953 5393 447 6028s 547 882s 7375 8207 532s 9214 86s

10163 76s 11284s 12704 889 994 13080 159 68s 395s 425 14238 494s 674s 16389s 437s 17078 281 312 57s 74s 484s 18391 521 649s 19019s 444 83s

20123s 244s 509 778 21385s 745 945 949 22760 23268s 24264 790s 25016 611 27 733 34 83 827 90s 26145 745 65s 90s 27222 493s 987 28145 73 871s 29373 672s

30004 31582 677 716s 32032 177s 206s 98s 530 634 761 331126 50 34847 35173s 252s 336 521 36840 37134s 573 907s 38169s 299s 343s 453 537 39505 951

41518s 902 42580s 628s 43066s 44490s 45198s 214 462 65s 604 888 47149 491s 778 48280 477s 49082s 604 44s

513333s 697s 52072s 80 196 667 772 934 53123 242s 367s 54375s 55715s 97 949s 56588 760 64s 816 57224s 322s 448s 58196 365s 860 902s 59133s 574s

60308 18 643s 763 831 79s 981 61030 669 930s 62196s 503 63939 64032 466s 69 650024 286s 504 66010 60 463 67671 790 976s 68180s 69481 624s 740 75 943

70212 460 590 71083s 156s 282 72615 881s 73185 459 565 853s 973 74554s 79s 75029s 613s 809 76037s 73 132 391 568 613s 798 7724 94 658 731s 67 85s 79357s 90 553s

80002 220s 30s 714 89 81365 82585 887s 979 83457 970 91 84725s 85044 116 830 86069s 519 89 649s 830 87423 88301s 89748 834s

90151s 293s 325s 569 91097 118 581 701 92353 91s 657s 745s 93282s 781s 94190 583s 646 755 95089s 571s 715 847s 96430s 709 69s 923 97803s 98016 460 99195 506s 768 845 947

100189 613s 101215 66 921 28 102018 188s 210s 498s 523 897s 911 103456 872s 104047 116 360 628 53 872 105157 106103 107033s 385 938s 108210 321 537 610s 778 845 960 109503s 749

110389 799s 111731s 112911s 113075 657 657 824 45 14011 115372 518s 55s 627s 85s 86 116178s 709s 117202 752 995 188292 361 433s 624 45 791 957s 119285s 558s 665 69s 710

121977 122147s 751 913s 123431 57s 869s 124027s 593s 125075s 403 126485 645s 707 127646 820 937 128331 446 798 129476s

130251s 131129 313 741 873 132377 943 133684s 134498s 639s 950 135265s 87s 518 46s 136173 630s 799 996 137839s 138040s 139355s 461 93s

140005s 563s 141079s 111 289s 142167 410 86 548 636s 941 143233 144287s 448s 602s 145033 293 339 146231 373 571s 651 147438s 778 148041s 42 17 534 641 149161 311 540

150099 187 313s 767 151165 220 403 861s 152617s 153548 748s 154062s 155314s 451 556 642 156000s 47s 488s 157781s 967 158293s 376 85s 556 159256s 527s 76s

160551 625 871s 161492 854 162414s 514 163861 938 165019s 575 166211 442 669 751 167277 443 168037 172s 277s 169573 666 759

170601 52 70 171010s 137s 580 172467s 173151s 84 327 174141s 175520s 176012 763s 883s 955s 177113 487s 627 31s 178396s 483 92 692 95

180177 334 93 420s 181118 47 73s 182412 183047 328s 406 644s 864s 184120s 232 611s 901 27s 185437 844 9868s 186293s 307s 538 712s 17s 886 187137s 75 318s 688 188255 408 861s 189015s 61 279 521s 844s

190047s 324s 65 191547s 192261s 320s 489 193213 410s 973 194091 247s 654s 762 850s

וועגן דער שחיטה־גזירה

אינטערווענירט אין מיניסטעריום א יודישע פארלאמענטארישע דעלעגאציע

וואַרשאַ, 23 (טעל.)

היינט האָט א דעלעגאציע פון יודישע פּאַרלאַמענטאַריער, אין די פּערזאָנען פון דעפּ. ד״ר זאָמערשטיין און סענאַטאָר טראָקענהיים בעזוכט דאָס אַגראַר־מיניסטעריום, דאָס האַנדעלס־מיניסטעריום און דאָס אינערן־מיניסטעריום. געגאַנגען זענען די דעלעגאַטען מיט א מעמאָריאַל וועגן דער שחיטה־פראַגע.

אינ׳ם האַנדעלס־מיניסטעריום האָט זיי אויפגענומען דער מיני. ראָמאַן, וועלכען די דעלעגאַטען האָבען געגעבען אויפקלערונגען צום מעמאָריאַל, וואָס ענטהאַלט 12 פּונקטען.

די דעלעגאַטען האָבען אָנגעוויזען אויף א ריי פּראַקטישע מניעות, געבעטען אָפּצולייגען די שחיטה־גזירה אויף עטליכע יאָהר. אויב דאָס איז נישט מעגליך — האָבען זיי געבעטען — זאָלען די אינטערעסען פאַרטיילט ווערען אויף א ליבעראַלען אופן, אַזוי אַז קיין איינער, וואָס איז בעשעפטיגט אין דער פלייש־בראַנזשע זאָל נישט פאַרלירען זיין בעשעפטיגונג.

די דעלעגאַציע האָט אויך בעריהרט די פּראַגע וועגן ניקור (טרייבערן) און געבעטען צו נעהמען אין שוץ די אַלע, וואָס האָבען געהאַנדעלט אין זעלבען בעשעפטיגט אין דער פליישער־בראַנזשע.

דעמזעלבען מעמאָריאַל האָבען די דעלעגאַטען איבערגעגעבען דעם אגראַר־מיניסטער, ה׳ פּאָניאַטאָווסקי.

מיט וואָך וועט דער דאָזיגער מעמאָריאַל איבערגעגעבען ווערען דעם פּרעמיער און אינערן־מיניסטער, גענ. סלאַוואָי־סקלאַדקאָווסקי.

גלייכצייטיג האָט א דעלעגאַציע פון יודישע פליישער־אַרבייטער בעזוכט דעם דירעקטאָר פונ׳ם מלוכה׳שען אַרבייטס־פאָנד און אַרומגערעדט מיט איהם די לאַגע פון די יודישע פליישער־אַרבייטער, וועלכע עס דראָהט צו פאַרלירען זייערע אַרבייטס־פּלעצער.

דעלעגאַציע פון יוד. פליישער־אַרבייטער

אין מלוכה׳שען אַרבייטס־פאָנד

וואַרשאַ, 23 (יט״א טעל.)

מאָנטאָג האָט א יודישע אַרבייטער - דעלעגאַציע בעזוכט דעם דירעקטאָר פון מלוכה׳שען אַרבייטס־פאָנד אין די ענינים פון די יודישע פליישער־אַרבייטער, וועלכע עס דראָהט צו פאַרלירען זייערע אַרבייטס־פּלעצער אין צוזאַמענהאַנג מיט׳ן שחיטה־געזעץ.

די דעלעגאַציע, וועלכע איז בעשטאַנען פון ד״ר יחיאל האַלפּערן און פאָרשטעהער פון צענטראַל־ראַט פון די יודישע פּראָפעסיאָנעלע קלאַסען־פאַראייבען ה׳ שטיינוואַקס, איז אויפגענומען געוואָרען דורכ׳ן דירעקטאָר פון מלוכה׳שען אַרבייטס־אַמט ה׳ פּאַניקיעוווסקי.

די דעלעגאַציע האָט אָנגעוויזען אויף דער נויטיגקייט תיכף אונטערצונעהמען שריט, כדי אָבצוווענדען די געפאַהר פון מאַסענהאַפטער אַרבייטסלאָזיגקייט, וועלכע דראָהט די טויזענדער יודישע פליישער־אַרבייטער אין צוזאַמענהאַנג מיט׳ן שחיטה־געזעץ, און געפאָדערט צו דעם זועך די אונטערשטיצונג פון מלוכה׳שען אַרבייטס־פאָנד. דירעקטאָר פּאַניקיעוווסקי האָט אין פּרינציפּ מסכים געווען מיט דער פאָדערונג פון דער דעלעגאַציע און צוגעזאָגט דעם ענין גינסטיג צו בעטראַכטען.

פּרעסע־קאָנפערענץ

פון די שטרייקענדע אנגעשטעלטע אין דער וואַרשאווער קהלה

וואַרשאַ, 23 (טעל.)

די שטרייקענדע אין דער קהלה האָבען היינט אויף א פּרעסע־קאָנפערענץ אָפּגעגעבען א בעריכט וועגן זייער אַקציע, דערקלערענדיג, אַז זיי געפינען זיך אין אַ שווערער נויט, אַז פאַר 4 חדשים האָט מען זיי נישט אויסגעצאָהלט קיין פּענסיע, אַז מ׳וויל זיי אויסהונגערען א. א. וו.

2 יודישע זשורנאַליסטען

האָבען געוואונען 50 טויזענד זלאָטעס אויף דער לאָטעריע

וואַרשאַ, 23 (טעל.)

די סענסאַציע פונ׳ם טאָג ביי די היגע זשורנאַליסטישע קרייזען איז דאָס, וואָס די בעקאַנטע זשורנאַליסטען רעד. לאַזאַר קאַהאַן און משה זילבורג האָבען געוואונען צו 25 טויזענד זלאָטעס אויף 2 פערטעלעך פונ׳ם נומער 64,313.

150 סטודענטען־עולים קיין א״י

וואַרשאַ, 23 (טעלעפאָניש)

היינט זענען אָפּגעפאָהרען מיט׳ן הויפּט־וואָקזאַל קיין א״י 150 עולים, דער־עיקר סטודענטען און סטודענטינס, וועלכע וועלען זיך לערנען אינ׳ם ירושלים׳ער אוניווערזיטעט און אין חיפה׳ער טעכניקום.

עמיר אבדולאה קאָנפערירט

מיט די אַראַבישע פיהרער אין ירושלים

ירושלים, 23 (יט״א טעל.)

אין ירושלים ווײלט איצט דער עמיר פון עבר־הירדן אבדולאה, וועלכער האָט אָפּגעהאַלטען קאָנפערענצען מיט דעם ירושלים׳ער גראַנד־מופתי און אַנדערע אַראַבישע פיהרער. ווי מען רעכענט, שטעהט דער דאָזיגער בעזוך אין צוזאַמענהאַנג מיט דער אַראַבישער שטעלונג צו דער קעניגליכער קאָמיסיע.

געשטאָרבען שמואל יעקב יאַצקאַן

פּאַריז, 23 (יט״א טעל.)

די לעצטע נאַכט איז דאָ פּלוצלונג געשטאָרבען אין עלטער פון 62 יאָהר רעדאַקטאָר שמואל יעקב יאַצקאַן.

ש. י. יאַצקאַן איז געבוירען געוואָרען אין יאָהר 1874 אין דער שטאָט וואָבלאָנעק, ליטע. צו 20 יאָהר האָט ש. י. יאַצקאַן שוין בעקומען סמיכות־רבנות.

די זשורנאַליסטישע טעטיגקייט האָט יאַצקאַן אָנגעהויבען אין „המליץ״ שרייבענדיג אַרטיקלען און פעליעטאָנען אונטער׳ן נאָמען אבי־דיד. שפּעטער האָט זיך יאַצקאַן בעזעצט אין וואַרשאַ, וואו ער איז געוואָרען א שטענדיגער מיטאַרבייטער פון דער „הצפירה״ און אויך אַרויסגעגעבען אַן אילוסטרירטע וואָכענבלאַט „די ביהן״.

אין יאָהר 1906 האָט יאַצקאַן אָנגעהויבען אַרויסגעבען אין וואַרשאַ „יודישע טאָגעבלאַט״, וועלכעס האָט אין משך פון א קורצער צייט זיך ערווארבען אַזאַ גרויסען טיראַזש, ווי אויך דאָס „יודישע וואָכענבלאַט״, וואָס קיין שום יודישע צייטונגען האָבען פריהער נישט געהאַט. מיט צוויי יאָהר שפּעטער האָט ש. י. יאַצקאַן אָנגעהויבען אַרויסגעבען אין וואַרשאַ די גרויסע יודישע צייטונג „היינט״, צו וועלכער ער האָט צוגעצויגען די בעסטע ליטעראַרישע כוחות. די קורצע אַרטיקלען און פעליעטאָנען פון ש. י. יאַצקאַן אין „טאָגעבלאַט״ ווי אויך אין „היינט״ זענען גאָר פאָפּולער צווישען דעם יודישען לעזער־פּובליקום.

ש. י. יאַצקאַן איז אויך געווען א מיטגרינדער פון דעם פערלאַג „יהודיה״, וואָס האָט ענטוויקעלט א לעבהאַפטע טעטיגקייט.

די לעצטע יאָהרען פון זיין לעבען האָט ש. י. יאַצקאַן פאַרבראַכט אין פּאַריז, וואו ער האָט רעדאַגירט דעם „פּאַריזער היינט״, וועלכער איז דורך איהם געשאַפען געוואָרען.

מיט׳ן טויט פון ש. י. יאַצקאַן געהט אוועק פון דער וועלט איינער פון די פּיאָנערען פון דער יודישער פּרעסע און פעהיגסטע יודישע פּובליציסטען. דאָס יודישע צייטונגס־וועזען פאַרלירט דעם מיטבויער פון דער מאָדערנער יודישער פּרעסע וועלכער האָט פיל בייגעטראָגען פאַר דער פאַרשפּרייטונג פון יודישען געדרוקטען וואָרט.

אַדוו. ריפּעל איז זיך מכין

צו אַראַנזשירען אַן אַרויסמאַרש פון א האַלבען מיליאָן יודען

וואַרשאַ, 23 (טעל.)

דער „בעריהמטער״ אַדוואָקאַט ריפּעל האָט היינט אויף א פּרעסע־קאָנפערענץ אָפּגעגעבען א בעריכט וועגען זיין נישט־געראָטענעם מאַרש...

ער האָט דערקלעהרט, אַז ער איז זיך צוליב דעם נישט מתיאש און ער מאַכט איצט א פּלאַן איינצואָרדענען אינגיכען א נייעם מאַרש מיט דער בעטייליגונג פון א האַלבען מיליאָן יודען...

דאָס נייע פּרעזידיום פון דער וואַרשאווער קהלה

וואַרשאַ, 23 (טעלעפאָניש) אויף דער היינטיגער זיצונג פונ׳ם ניי־געשאַפענעם בלאָק (אגודה, מזרחי און עת־לבנות) איז בצוועהלט געוואָרען אַלס פּרעזעס פון דער קהלה־פאַרוואַלטונג־לעאָן לעוויטע, און אַלס פאָרזיצער פון ראַט – סענ. טראָקענהיים.

דינסטאָג אין אָוונט וועט פאָרקומען א זיצונג פונ׳ם קהלה־ראַט, אויף וועלכער עס וועט ענדגילטיג געוועהלט ווערען דאָס נייע פּרעזידיום.

יונגע יודישע מיידעל

זיך אַרונטערגעוואָרפען פון 5. שטאָק

וואַרשאַ, 23 (טעל.)

אויף פאַנסקאַ 47 האָט זיך אַרונטער. געוואָרפען פון פינפטען שטאָק די 20־יאָהריגע איטע בראָמבערג. זי איז אויפ׳ן אָרט דערהרג׳עט געוואָרען. זי האָט איבערגעלאָזט 10 בריף צו בעקאַנטע און קרובים. געוואוינט האָט זי ביי א ברודער, וועמענס פרוי איז פונקט מיט אַ יאָהר צוריק אַרויסגעשפּרונגען פונ׳ם זעלבען פענסטער און איז אויך דערהרג׳עט געוואָרען.

וויכטיגע ענטשיידונגען פון העכסטען געריכט

סאָציאַלע פאַרזיכערונגען.

אַן אַרבייטער קאָן בלויז אין דעם פאַל אַרויסטרעטען געגען אונטערנעהמער מיט אַ תביעה וועגען אַן ענטשעדיגונג צוליב נישט פאַרזיכערען איהם פון אַרבייטסלאָזיגקייט, אויב ר׳וואָלט געווען בערעכטיגט אויף רענטע, ווען ער וואָלט אין דער זעלבער צייט יאָ געווען פאַרזיכערט.

הגם אויך דער אַרבייטער איז בערעכטיגט, אָנצומעלדען די פאַרזיכערונג, פונדעסטוועגען קוים האָט ער דאָס נישט געטון און אפילו אויך נישט פאַרלאַנגט פון אונטערנעהמער, אז ס׳זאָל געטון ווערען, פאַלט נאָך נישט דורכדעם די פאַראַנטוואָרטליכקייט אויפ׳ן אַרבייטער אַזוי, אַז ער מעג פאָדערען ענטשעדיגונג אין דער פולער מאָס פון אונטערנעהמער פאַר נישט פאַרזיכערען איהם.

וויבאַלד אַן אונטערנעהמער האָט פאַרזיכערט א גייסטיגען אַרבייטער אַלס פיזישען און דער פאַרזיכערטער האָט געגען דעם נישט רעאַגירט העדט נאָך נישט אויף דער אונטערנעהמער צו זיין פאַראַנטוואָרטליך לגבי דעם פאַרזיכערטען פאַר׳ן פאַרשאַפטען שאָדען.

די תביעה פון אַן אַרבייטער לגבי אַן אונטערנעהמער צוליב נישט פאַרזיכערען איהם אין דער סאָציאַלער פאַרזיכערונגס־אַנשטאַלט ווערט פאַרעלטערט נאָך 3 יאָהר.

לאָקאַטאָרען שוץ

פאַרהאַן א בעשטימונג, אַז פאַר פאַרמיאַטען די איבעריגע לאָקאַטאָרען דאָס וואוינען אין הויז דראָהט אַן עקסמיסיע, די האַנדלונג דורך וועלכער דאָס פאַרמיאַטען איז פאַרגעקומען, טאָר אָבער נישט זיין קיין איינמאַליגע און אַרויסגערופען מוז זי ווערען צוליב בייזוויליגקייט און נישט דורך קיין קראַנקהייט.

נישט בלויז דער לאָקאַטאָר טראָגט פאַראַנטוואָרטליכקייט פאַר זיין אויפפיהרונג נאָר אויך פאַר דער אויפפיהרונג פון זיין בני בית פון סובלאָקאַטאָר.

דאַגעגען איז אַ לאָקאַטאָר נישט פאַראַנטוואָרטליך פאַר דער אויפפהרונג פון זיינע געסט, קונים.

אויב א לאָקאַטאָר בעקומט אַן ענטשעדיגונג פון ווירט צוליב אויסליידיגען א דירה אין א הויז, וואָס דאַרף איבערגעבויט ווערען, דאַרף ער אויך אַן ענטשפּרעכענדען טייל אָוועקגעבען דעם סובלאָקאַטאָר.

אויף לאָקאַלען, אין וועלכע ס׳ווערען געפיהרט אונטערנעהמונגען אויפ׳ן סמך פון 7. 8. אדער 4. פּאַטענטען־קאַטעגאָריעס איז נישט גילטיג קיין קאָנטראַקט, אויף וויפיל ס׳זעהט פאַר ערגערע בעדינגונגען פאַר׳ן לאָקאַטאָר, ווי ס׳בעשטימט דער דעקרעט פון לאָקאַטאָרען שוץ.

די רעדוקציע פון דירה־געלט איז אויך חל אויף סובלאָקאַטאָרען אָבער נישט לויט דער צאָהל פאַרנומענע צימערען נאָר לויט דער אַלגעמיינער צאָהל צימערען פון דער וואוינונג.

דער עקסמיסיע מאָראַטאָריום פאַר אַרבייטסלאָזע ווערט אָנגעוואַנדען אויך לגבי סובלאָקאַטאָרען, הגם די בעטרעפענדע לאָקאַטאָרען געניסען נישט פון דער הנחה.

שלאַקס־רעגענס אין א״י

שוועריגקייטען אין דער קאָמוניקאַציע

ירושלים, 23 (יט״א טעל.)

די לעצטע טעג גיסען שלאַקס־רעגענס אין א״י. די גאַסען אין ירושלים און תל־אביב זענען פאַרגאָסען. צוליב די אומאויפהערליכע רעגענס זענען אויך ענטשטאַנען גרויסע קאָמוניקאַציע־שוועריגקייטען.

גאַסען אויפן נאָמען פון משה ביילינסאָן און זלמן עפּשטיין

תל־אביב, 23 (יט״א טעל.)

די עיריה פון תל־אביב האָט היינט בעשלאָסען צו פאַראייביגען דעם אָנדענק פון די צוויי פאַרשטאָרבענע יודישע פּובליציסטען — זלמן עפּשטיין און משה ביילינסאָן דורך אָנרופען גאַסען אויף זייער נאָמען אין תל־אביב.

Doktór Z.

HENRYKOWSKI

ספּעציעל־אַרצט פאַר מענער - שוועכע, וועגערישע און הויט־קראַנקהייטען

טראַוגוטאַ 9. טעל. 262-98

נעמט אָן פון 8—1 און פון 5—9 אָוונט
זונטאָג פון 9 פריה ביז 12.30 מיטאָג
פאַר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע־פּרייזען

Dr. med.

HALTRECHT

ספּעציעל־אַרצט פאַר הויט, געשלעכטס קראַנקהייטען און מענער־שוועכע

האָט זיך איבערגעצויגען פון פּעטריקאָווער 10 אויף

161 פּיעטריקאָווער 161

טעל. 245-21.

פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע־פּרייזען

1־טע לעטשניצע

מיט שטענדיגע בעטען
פאַר כירורגיע פון ציינער, קיהן־באַקען און יאַסלעס

פון Dr. med.

Sadokierski

פּיעטריקאָווער 56, טעל. 129-77.

עמפּפאַנגס־שעה׳ן פון 9 פריה ביז 12 ביי טאָג.

Dr.

Wołkowyski

ציגעל־גאַס 11, טעל. 238-02

ספּעצ. פאַר טריפּער, סיפיליס און הויט־קראַנקהייט בעהאַנדלונג פון מענער־שוועכע

נעמט אָן פון 8—11 פריטאָג און 4—9 אָוונט

ZACHĘTA

זגערזשער 26

היינט און פאָלג. טעג!

דער לאַנג - ערוואַרטעטער פילם א. נ.

„מאַזור״

אין דער הויפּט־ראָלע

Pola NEGRI

אויסער׳ן פּראָגראַם ???

אָנהויב טעגליך 4 אַ זייגער נאָכמיטאָג, שבת און זונטאָג — 12 אַ זייגער בייטאָג.

קורצע אויפקלערונגען וועגן וויכטיגע אקטועלע רעכטליכע ענינים

האנדווערקער-קארטען.

ס'איז נישט פאראן קיין בעגרעניצונג, אז א האנדווערקער טאר נישט מאכן קיין שותפות מיט איינעם וואס האט נישט קיין האנדווערקער-קארטע.

דער שותף קאן נישט בעטראכט ווערן פאר קיין פארטרעטער ווייל אויך א פארטרעטער פונקט ווי דער אייגנטימער מוז בעזיצן פאך-קוואליפיקאציעס.

אויב דער האנדווערקער שטארבט, טאר נישט דער נישט-קוואליפיצירטער שותף איבערנעמען די פעראנטווארטליכע אנפירונג מיט דער אונטערנעהמונג, נאר ער מוז זיך צונעמען א צווייטן קוואליפיצירטן שותף.

דירה - געלד.

די רעדוקציע פון דירה-געלד דארף אויסגערעכנט ווערן לויט דער פארהעלטניש פון יוני 1914. אין ערגסטן פאל איז מאסגעבנד די פעסטשטעלונג פון ליקווידירטן שודס-אמט פאר דירות ענינים.

מעג אפילו דער שודס-אמט האבן פעסטגעשטעלט א קלענערע סומע ווי די דירה איז פאקטיש געגאנגען אין יוני 1914, מוז פונהעסטוועגן רעדוצירט ווערן דאס דירה-געלד איצט נאכאמאל.

סאציאלע פערזיכערונגען

די סאציאלע פערזיכערונג אנשטאלט דארף נישט אויסצאהלען קיין גייסטיגען ארבייטער קראנקהייטסרענטע אין משך פון די ערשטע 3 חדשים פון דער קראנקהייט, ווייל אין פערלויף פון דער דאזיגער צייט איז מחויב אויסצוצאהלען די בעטרעפענדע געזשע דעם קראנקען אנגעשטעלטן דער אונטערנעהמער.

די סאציאלע פערזיכערונגס אנשטאלט דארף ערשט אנהויבען אויסצוצאהלען דעם פערזיכערטען די קראנקהייטס-רענטע נאכן אפלויף פון 3 חדשים, אויב די קראנקהייט דויערט לענגער.

בכלל ווערט אזא תביעה צו דער סאצ. פערז. אנשטאלט פערעלטערט נאך 6 חדשים.

אויסשטריכען אורטיילען פון שטראף רעגיסטער

לויטן ארט. 90 פון שטראף קאדעקס קאן נאך 10 יאהר פון אפקומען די שטראף די ארגאמאציע וועגן דער שטראף אויסגעשטראכן ווערן פון רעגיסטער.

אפילו ווען דעם פערמשפטען איז א שטראף געשאנקען געווארן אדער פערעלטערט געווארן קאן אויך דער אורטייל אויסגעמעקט ווערן. דער 10-יעהריגער טערמין הייבט זיך אבער אן אין אזא פאל צו רעכענען פון דעם מאמענט ווען די שטראף איז געשאנקען אדער פערעלטערט געווארן.

וויבאלד דער פערמשפטער האט גלייכצייטיג פערלוירען די עפענטליכע און בירגערליכע רעכט, העכענט זיך דער 10-יאהריגער טערמין פון טאג, ווען ער האט צוריקבעקומען די דערמאהנטע רעכט.

די בקשה אז די ארגאמאציע וועגן פסק-דין זאל אויסגעשטראכען ווערן פון שטר. רעגיסטער דארף דער פערמשפטער אריינטראגען אין קרייז-געריכט.

די בקשה מעג איינטראגען דער פערמשפטער אליין, ער דארף דערצו קיין אדוואקאט נישט האבן.

Dr. med.
Sadokierski
כירורג פון ציינער און יאסלעס
האט זיך איבערגעצויגען אויף
Piotrkowska 56, tel. 129=77.

אין די הויפט-ראלען:
Jean Harlow
Gary Grant
„SUZY“
● היינט ● גרויסע פרעמיערע!
פרעכטיגער פילם פון דער גרויסער מלחמה
קלאנג-קינא
CAPITOL
זאוואדזקא 16
די פרייזן אויף אלע סעאנסען זענען פון 54 גר. אן —— אנהייב פון די סעאנסען 4, 7 און 10 אווענד. שבת און זונטאג אנהייב 12, 4, 7 און 10 אווענד

קליינע אנאנסען
1 זלאטי
אנאנס ביז 15 ווערטער

פרייע פאסטענס
א יונגעל אין א קירזשנער-ווערקשטאט ווערט געזוכט. צו מעלדען זיך ... ניאווע 5 ביים קירזשנער.

ראקאלען
160 זל. א קווארטאל — 2 ... און קיך, זוניג, פריש רעמאנטירט, אבצוגעבען: צו ערפאהרען 7 O. W. (סקווערא), ביים ווירט.

צו פערמיטען א שטוב מיט 1 ... אויפ'ן 1-טען שטאק אויף פראנציסקאנער גאס. צו ערפאהרען ביי צוקערמאן, ... מארסקא גאס 35.

פערשידענעס

א פעהיגער יונגערמאן זוכט א ... ביי וואס עס זאל נישט זיין ... סטען געהאלט. צו ערפאהרען 11 ... פאך 7 ביי ליבספעלד.

איך זוך א פאסטען מיט ... שלאפען, איך בין א פראקטיקאנט ... גארן און זיידענע וואל. פיעטריקאווער 26, נעלקין, פאר פנחס הארוויץ.

Zaginiony został kwit kaucyjny z Elektrowni Łódzkiej na ... Bomsa Altera, zam. w Łodzi ... ul. Piotrkowskiej 114.

א פאכמאן אין דער פאבריק ... מיט 30-יעהריגער פראקטיק, גוטער ... פולאנט זוכט א שותף מיט 20,000 ... צוועגטועל א פאסטען. אפערטען ... „ש. פ.“ אין אדמ. פון דער צייטונג.

ס'איז פערלוירען געווארן א ... סעל-אויף 30 זל. אויסשט. סינא ... דימאנאווסקיעגא 13, צאהלבאר 37-11 ... דער וועקסעל ווערט ערקלערט פאר ... גילטיג. אפצוגעבענגען צו מ. גאלד... לאגעווניצקא 8.

אכטונג! די בעסטע און נעסטע ... האפסטע מיטאגען צו זעהר ביליגע ... פרייזן קען מען בעקומען נור אין ... וויאוסטען היגיענישען רעסטאראן ... הערמאן לעווינסקי, פילסודסקיעגא ... טעל. 169-94, פראנט, 2 שטאק.

...BILER M. Kornblum, Piłsudskiego ... tel. 255-76 (dawn. Południowa 8) ...konuje roboty artystyczne p/g naj... ...szych wzorów zagranicznych. Ceny ...stępne.

בעקומען אויסצייכנונגען און א גאלדענעם מעדאל אויף די אויסשטעלונגען אין די גרעסטע שטעדט פון אייראפא און אין תל-אביב (ארץ-ישראל)

פארקעס און אלע פלעקען, פעטיק-סקלארן און פערגעטשעריעס.
Fabr. Chem. - Kosm.
„Pharmachemja“, Bydgoszcz.

Dr.
Wajnberg
ספעציאליסט פאר לונגען, הארץ און סקלעראז קראנקהייטען
פיעטריקאווער 145
טעל. 126-02.
נעמט אן פון 9-10 פרית, 3-5, 8-9 אוו.

DR.
S. Kantor
ספעצ. פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען (מענער-שוועכע)
90 פיעטריקאווער 90
טעל. 129=45.
נעמט אן פון 8—2 נאכמ. און פון 6—9 אוו.

Dr. **B. Hurwicz**
Choroby skórne i weneryczne
Piotrkowska 10
נעמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוו.
זונטאג און יום-טוב — פון 8 1 ביז 1 בייטאג

Doktór
Klinger
ספעציאליסט
פאר וועגערישע, הויט, האאר און סעקסואר-קראנקהייט
Andzrzeja 2, tel. 132-28
נעמט אן פון 9 ביז 11 פ. און פון 6 ביז 8 אוו

Dr. med.
MORTKOWICZ
וואוינט יעצט אויף
Gdańska 42
Telefon 123-27.

Dr. med. **LEON FAMILIER**
אינערליכע און קינדער - קראנקהייטען
6. שערפליעז 37 (בענעדיקטא)
נעהמט אן פון 5—7 נאכמ.

14.75 זל.
קאסט וויכטיג ביז'ן 28 נאוועמבער, נור פאר די לעזער פון „נייעם פאלקסבלאט“.
רעקלאמע-ברילען פון העכסטער קוואליטעט פון פינקטליכע גלעזער רעפארירט אווי, אז זיי ווערען נישט בעדעקט מיט א נעפעל ווינטער ביים אריינקומען פון הויף אין א בעהייצטן לאקאל, נישט פערגרויסערנדיג קיין אונגעגנעהם געפיהל פון הילפלאזיגקייט אד. שלים-מזל'דיג, ס'איז איבעריג דאס פראסנעהמען ... איבערצייגען.

צוזאמען מיט א... פון ... אוגענ-... בעסגער, פוטעראל און אומיוס צופאסען פון די גלעזער ביז צו דער שווערסטער ראיה אויף די מאדערנסטע אפאראטען און אויפנעהמסגעבונדען פון דער אויגען-לעטשניצע פיעטריקאווער 86, II שטאק ביים ד"ר מעד. ג. קרויש טעגליך פון 9—12 און פון 2—5 נאכמ. וועט דער ה' דירעקטאר פון אינסטיטוט Filtorex de Paris נאך א טעלעפאנישער מיטטיילונג 204 74 דעמאנסטרירען פערזענליך די בערימטע ביפאקאלען וואס פערטרעטן 2 פאר ברילן און זענען נישט קען סך טייערער פון זיי.

ביפאקאלען דערלויבען נישט, אז די ראיה זאל פאליש ווערען און בעקומען פון דעם שטענדיגען ריקען זיך אויפ'ן שטערן אדער נאך אויפ'ן עק נאז. די אויפטראגעבער דויט ערצעליכער רעצעפט בעקומען 5% ראבאט אפילו פון די מייסט קאמפליצירטע אויפטראגען. בעזוכט יעדעס יאהר אייער אויגען-דאקטאר.

Dr. med.
Ignacy Grynberg
אינערליכע קראנקהייטען
ספעצ. פאר הארץ-קראנקהייטען
צוריקגעקעהרט
Cegielniana 17, tel. 174=15.
נעמט אן פון 6 ביז 7 אווענד.

Dr. W. MILLER
choroby wewnętrzne
spec. chor. Reumatycz(ne)
Sienkiewicza 40
telefon 146-11
przyjmuje od 4^{30}-7 wiecz.
Gabinet fizykalnej terapji.

Dr. med.
M. TAUBENHAUS
צוריקגעקעהרט
ספעציאליסט
פאר אקושעריע און פרויען קראנקהייטען
פערהיטונג געגען שוואנגערשאפט
זגערזשער 11. טעלעפאן 246-09
נעמט אן פון 8—9 פריה און פון 4—8 אוו

Doktór
M. Kalisz
אוניווערזיטעט אין ראסטאק
צאהן-ארצט
סטאמאטאלאג - כירורגיע
פיעראצקיעגא 7 (עוואנגעליצקא)
טעל. 108=26
אויפנאהמס-שעה'ן פון 3—7.

DR.
Michał URBACH
נערוועז און אינערליכע קראנק.
הייטן און פיזיקאלישע טעראפיע
נעמט אן פון 1—2 און פון 5—7 נאכמ.
Zawadzka 15 m. 6 tel. 148-83

אויגען-קליניק
מיט שטענדיגע בעטען
פון Dr. med.
Gyula Krausz
פיעטריקאווער 86, II שטאק, טעל. 74=204.
אויפנאהמס-שעה'ן פון 12—2 און פון 4—7 נאכמ.
בעשטראהלונגען
פלאסטישע אפעראציעס.

די ביליגסטע קוועלע
פון אלערארט
ניי = מאשינען,
טיילען, נאדלען אז"וו איז ביי
Skład maszyn do szycia
Singer i Lachman
Łódź, Zydowska 2,
telefon 246-73.

לעטשניצע
פון דאקטוירים-ספעציאליסטען
11 בזשעזשינער 11
טעל. 137-63.
עס נעהמען אן פאלגענדע דאקטוירים:
ד"ר קויפמאן, ד"ר דינענזאן, ד"ר רויטער, ד"ר שפירא, ד"ר פאדעל, ד"ר י. איציקזאן, ד"ר סטופאי. ד"ר ראבינאוויטש-גינזבורג, ד"ר שמירגעלד נערוועז-קראנקהייטען
און דענטיסטין סטאראפאלסקא.
וויזיטען אין שטאט. אלע ארט מעדיצינישע הילף. קאבינעט פאר פיזיקאלישער טעראפיע און רענטגען.
אלע ארט אימפונגען (נעגען דיפטעריט און אנדערע).

ד"ר ראבינאוויטש-גינזבורג
אינערליכע קראנקהייטען
נעהמט אן פון 3—4.

Dr. med.
E. WAJNBERGOWA
אויגען-קראנקהייטען
Dr. med.
M. WAJNBERG
נערוועז-קראנקהייטען
האבען זיך איבערגעצויגען אויף
LEGJONóW 3 (Zielona)
tel. 172-20.

וויכטיג פאר פאבריקאנטן!
און האנדווערקער
שווייסונגען,
מאשינען-טיילען
און רעפעראטורען
פיהרט אוים ביליג
די מעכאנישע
שלאסעריי
י. רעדער
ליסטאפאדא 11/13
(רוג זאכאדניא)

ספעציעלע
לעטשניצע
פאר פרויען-קראנקהייטען
און אקושעריע
ZGIERSKA 24
Dr. FELDMAN | Dr. PRAPORT
פון 3 ביז 6 | פון 10 ביז 1

Dr. med. **Niewiażski**
ספעציאליסט פאר טריפער, סיפילים און הויט - קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער - שוועכע
אנדזשעיא 5, טעל. 159-40
פראנט, 1טער שטאק
נעהמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אווענט. זונטאג און יום טוב פון 9—1 נאכמיטאג. ספעציעלער ווארטע - זאל פאר פרויען

Dr. med.
M. GLAZER
ספעציאליסט פאר הויט- און וועגערישע קראנקהייטען
צוריקגעקעהרט
ZACHODNIA 64, tel. 185=49
נעהמט אן פון 12—2 מיטאג און פון 7 ביז 8.30 אווענד.
זונטאג און הויזות פון 10—12 בייטאג.

ד"ר העלער
ספעצ. פאר הויט און וועגערישע קראנקהייטען און מענער - שוועכע
8 טראוגוטא 8, טעל. 179-89
נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אוונט
זונטאג פון 10—2 מיטאג.
צוריקגעקעהרט
פאר פרויען — א ספעציעלער ווארטע-זאל
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזען

Dr. med.
SZYMON GOLDRYNG
רענטגענאלאג
דורכלייכטונגען און אויפנאהמען
אין ערצטליכען גאבינעט.
שווער-קראנקע — אינדערהיים.
האט זיך איבערגעצויגען
אויף 6-טער שערפליעז 7,
1. שט., פראנט, טעל. 127-64.

Dr. med.
P. Braun
צוריקגעקעהרט
ספעצ. פאר טריפער, סיפילים און הויט - קראנקהייטען. בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע
צעגעלניאנא 4, טעל. 100-57
נעמט אן פון 8—2 מיטאג און פון 4—9 אוו.
ספעציעלער ווארטע-זאל פאר פרויען.
פאר אונבעמיטעלטע—לעטשניצע-פרייזען.

Ze wydawnictwo „Najer Folksblat“, spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub. Redaktor odpowiedzialny: Chanon Kaufman
Czcionkami i druk rotac. „Najer Folksblat“. Piotrkowska 21